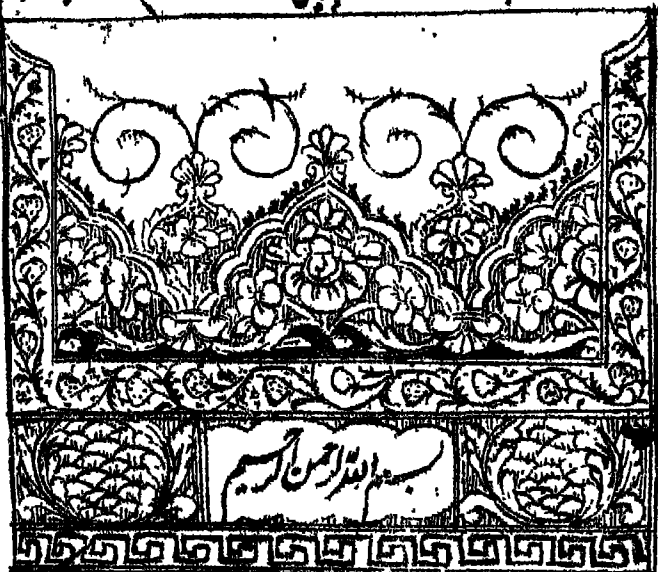

17

[illegible]

شہسارانِ معصیت کا کہنا ہے طاقت ہے کہ اداسی ستائیں اور دبا
مین زبان کھولیں اور حیران ہوں گناہ و غفلت شکار کو کب لیا جو صلہ
اور جرات ہے کہ جو مخالف ارض افلاک میں سوسا کلاہیہ جگر کی بولیں قیام
کچھ اور ہے محلِ خرم و غور ہے کہ جب فی دصاحب لولاک را عرفنا کفرما
تو ہم بے زبانوں سے سوائے سکوت کیا بن آئے بہتر ہی ہے
کہ تاسق در علی قدر فہم و شعور شکر نغائے شاہد ستور میں تر زبان ازلین
اپنی حد سے نہ بڑھیں طبیعت سے نہ گڑھیں یہ کیا کم ہے کہ ہر دم

۲

دردش ز کفایت خنک ببرد زان
حاکم چو کش بنم دریا دلائی نامی

چو گریه از دل بیجان اودی
تغیر نماید چو جگر سید

خاک را زنی پیوسته
محمد مدوی ملک نامی

تا چه پستان غنا بینا چه
بختی که بات شتی اعدا کنایه

سجده شادان جمال و شکر
نهاده بر ساز نغمه ای

نام دیوان کی پہلی جگہ پر
 میر بادای سے بی پر کیا ذکر
 میں سنی اون سے ہیں
 جو نیک و فکر میں سے ہیں
 میر ساسی شریک و غیبی ہر
 جایا تھا کہ تاریخ لکھوں کہ
 یہ تو دے دے میں مضمون
 اس کو سلا بھیجی ہیں تمام

یعنی بلقیس شہ زہرہ خادم شریک اہل عصمت مریم عصمت زریب انسا سے
 دوران فخر بیکات ہندوستان جناب قدسی ماب خط و تحریر شریک انسا
 صاحبہ لائزات شہسوار قبائل الی یوم القیامہ تخلص بہ شہرہ نے نیرنگ
 طباعی اور جوہر باطنی سے رنگ تازہ جمایا یعنی ایک یوان فصاحت عنوان
 زبان اردو کے لکھنؤ میں موزون فرمایا اور نظر فیض اور شریک شہسواران
 جہان استاد شعرا سے عالی طبعان محمود ویرنا و سپر جناب فقران ماب
 خواجہ محمد وزیر مرحوم وزیر تخلص میں گذرانا جناب معنور نے جو جگہ تمام ملک
 ملک اکلام کمال حسن نزاکت اور لطافت سے بقدر ضرورت تصرف کیا
 بیشتر غزلوں کو انتہائے خوبی سے بہ دستور رہنے دیا سکھایا و طبع نقاد
 کامل اعیار جانا حق یہ ہے کہ کمال خداداد ہے کسی پر خصوصیت نہیں
 ہر شخص کی یکساں طبیعت نہیں ہر یون کی بڑی بات ہو سبحان اہد
 کیا قدرت رب کائنات ہے بیشتر و یقین بعد انتقال خواجہ صاحب
 مرحوم باقی رہ گئیں تھیں او کو ۱۲ ہجری میں موزون فرما کر خلعت
 ترتیب اور آراستگی پہنا کر نام تاریخی کی اسلحہ سے فرمایش ہوئی
 فوراً عروس مضمون کہ خبر مادہ سال ترتیب ہے ذہن میں گذرا

نہایت قدر دانی اور بندہ پروری
 پسند فرمایا خلعت قبول سے
 سر بلند فرمایا اور یہ قطع و تہ
 کہ فی انور جناب خط و تحریر
 بریں ناکور بیان مرقوم ہوا
 لکھنؤ میں کون
 فضل خاق سے جس عنوان
 نام دیوان کی پہلی جگہ پر
 میر بادای سے بی پر کیا ذکر
 میں سنی اون سے ہیں
 جو نیک و فکر میں سے ہیں
 میر ساسی شریک و غیبی ہر
 جایا تھا کہ تاریخ لکھوں کہ
 یہ تو دے دے میں مضمون
 اس کو سلا بھیجی ہیں تمام

یسا ختم کیا کہ سچاں امد کیا مکھڑا ہوا بیان ہے بہت اچھی تقریر ہے
عجب دلکش زبان ہے تو رکی بول چال ہے جو مضمون ہے
پری جمال ہے روز مرہ چیت ہمارے درست بندشیں ہیں بناوین
نفیس ٹوخی درگینی کا نیا رنگ دھڑکنیہ کا اور ہی ڈھنگ
نازک خیالیوں میں صنائع اور بدائع کا صرف ناز و نیاز سے بھر ہوا
حرف حرف شاعری کو ایسی طبیعت پر ناز ہے تنگ گوئی کا ہیکو
اعجاز ہے جو غزل ہے مطلع سے مقطع تک چیدہ اور اختراع ہے
جو بہت ہے ابرو سے خوبان کی طرح لاجواب ہے ہر مصرع میں
لب جان بخشش کی تاثیر ہے قافیہ بولتا ہے سحر کی تقریر ہے
جہاں مشکل زمیوں میں طبع عالی کو آزمایا ہے ہر سہل مضمون کا مزہ
دکھایا ہے حقیقت میں سحر بیانی اسی کا نام ہے سچاں اور
کیا صداقت و دبدبہ کلام ہے کہ جسکے روبرو ہولطیان ہند کا
ناملقہ بند ہو گیا سحرارے ایک نالہ سوزوں انہو کا آب حق تھا
اس شاد نظم کو حسن قبول ایسا عطا فرمائے کہ جو جمال یوسف جانی
دیکھے زلیخا کی طرح فریفتہ ہو جائے جس طرح ترتیب میں تاثیر ہو

کمال شوق پران آنکھوں کو زیارت کا
 کہ بخیران ہی چمن آپ کی شریعت کا
 عیان ہو مخزن نوحیت کی الفت میں
 کب ایسا پاس تھا اور انیا کو ہست کا
 کروں مدینہ میں اگر طواف تربت کا
 یہی وسیلہ ہی روز جزا شفاعت کا
 گندہی دل کی گئی پو نام حضرت کا
 دل شیدا بنا شیشہ شراعت شوق حید کا
 بلا شبہ ہی نفس ناطقہ تو ہے پیغمبر کا
 یہ کیا جاروش ہی سنا شاہ خیر کا
 کہ خبر مل میں ک پاسان آپ کی در کا
 پیری پر تو جو درون پر تر خارا نو کا
 کہ ای حال سا سکتا ہی تو لکھا مقد کا
 بہت بھر گاہی بھلو گری خوشتر جوش کا

ملک تری رخ گلگون کو دیکھ کر بول
 کہی تو عالم روپ میں شکل دکھا دو
 ہر ایک پیل ک کو نہ کسطح سپور جمع
 یہ آندہ ہی پیرین پانچ داغ دل میں
 خدا سی تا دم آخر دعا خجش کے
 یہ آرزو ہی مجھے ایدہ سپہ عرب
 ہی تجسی عشق محبت تری دھی سی
 کہی نہ عروں محبت میں ایگاہی شرم
 یہ آونی سا اثر ہی الفت ساقی کو شر کا
 جسے جالی سخن ہو پیر ہ مردود عالم
 لیے پھر تا ہی جاروش شعاع مہ کوں
 مقولہ اس ہی شہزادہ سار فرشتوں
 شرف حاصل ہو فوراً مہر عالم تاب میں
 بجا ہی قدرت خالق کوں ذات اقدس
 چہا نازیر دامن کرم لطف و عنایت

ہی چیزان یہ کل تر باض حبت کا
 کمال شوق پران آنکھوں کو زیارت کا
 کہ بخیران ہی چمن آپ کی شریعت کا
 عیان ہو مخزن نوحیت کی الفت میں
 کب ایسا پاس تھا اور انیا کو ہست کا
 کروں مدینہ میں اگر طواف تربت کا
 یہی وسیلہ ہی روز جزا شفاعت کا
 گندہی دل کی گئی پو نام حضرت کا
 دل شیدا بنا شیشہ شراعت شوق حید کا
 بلا شبہ ہی نفس ناطقہ تو ہے پیغمبر کا
 یہ کیا جاروش ہی سنا شاہ خیر کا
 کہ خبر مل میں ک پاسان آپ کی در کا
 پیری پر تو جو درون پر تر خارا نو کا
 کہ ای حال سا سکتا ہی تو لکھا مقد کا
 بہت بھر گاہی بھلو گری خوشتر جوش کا

کمال شوق پران آنکھوں کو زیارت کا
 کہ بخیران ہی چمن آپ کی شریعت کا
 عیان ہو مخزن نوحیت کی الفت میں
 کب ایسا پاس تھا اور انیا کو ہست کا
 کروں مدینہ میں اگر طواف تربت کا
 یہی وسیلہ ہی روز جزا شفاعت کا
 گندہی دل کی گئی پو نام حضرت کا
 دل شیدا بنا شیشہ شراعت شوق حید کا
 بلا شبہ ہی نفس ناطقہ تو ہے پیغمبر کا
 یہ کیا جاروش ہی سنا شاہ خیر کا
 کہ خبر مل میں ک پاسان آپ کی در کا
 پیری پر تو جو درون پر تر خارا نو کا
 کہ ای حال سا سکتا ہی تو لکھا مقد کا
 بہت بھر گاہی بھلو گری خوشتر جوش کا

ہی چیزان یہ کل تر باض حبت کا
 کمال شوق پران آنکھوں کو زیارت کا
 کہ بخیران ہی چمن آپ کی شریعت کا
 عیان ہو مخزن نوحیت کی الفت میں
 کب ایسا پاس تھا اور انیا کو ہست کا
 کروں مدینہ میں اگر طواف تربت کا
 یہی وسیلہ ہی روز جزا شفاعت کا
 گندہی دل کی گئی پو نام حضرت کا
 دل شیدا بنا شیشہ شراعت شوق حید کا
 بلا شبہ ہی نفس ناطقہ تو ہے پیغمبر کا
 یہ کیا جاروش ہی سنا شاہ خیر کا
 کہ خبر مل میں ک پاسان آپ کی در کا
 پیری پر تو جو درون پر تر خارا نو کا
 کہ ای حال سا سکتا ہی تو لکھا مقد کا
 بہت بھر گاہی بھلو گری خوشتر جوش کا

کجا آه تیر غم ازین بزم شراب کا
 راحت طلبت بزمین بزم شراب کا
 ای دلکش بختاب تعلق این سال
 پر ای بسبب پرده نشین کا
 نه نانی پر تو نام می کا حدیثین کا
 استاد پر یگانه دریا پر بسبب کا
 ده مارین یک لب دریا پر بسبب کا
 عجب کا

نه جمبسا ہو میکا عاشق بلند تیر کوئی بن آئی غیر کی بگڑا وہ جان جان ہے ہماری خاک کو کد مین کردیا پامال بعد آخندہ گل تا قفس لگے آنے پرتی چرخس گل تر ہزار بل کدائی کر شاخ گل سی ہی نہر کی پار کا پونچھا	عباد عرش پہ سیر می هزار کا پونچھا دلا پام عتاب سے نگار کا پونچھا سمنہ شوخ کیس شسوار کا پونچھا چمن مین ایک جوانہ ہزار کا پونچھا کر شاخ گل سی ہی نہر کی پار کا پونچھا
--	---

شال غنچہ تو کیون دل گرفتہ سے ای شرم خوشہ ہو خط تر سے اب گل عذار کا پونچھا
--

شیش نظر ہی صحت عارض خلب کا ہر ہر جو دیکھ لی تری تیغ عتاب کا آریا جو یاد خیر فرکان شب فراق کیا عاشقوں پر ظلم وہ کرتا ہی جیسا اندر کمان کی مری دین ست ناز کی اپنی سوال کی ہوں دیکھین خوب بولی ہی میر گھر وہ قراج آچھرا بچلے گرائی ناہ جانسوز نے مر سے	ہر دم مطالعہ سے خدا کی کتاب کا ستم کا منہ پری ہویا راجہ اب کا دریا بجای اشک بہا غل ناب کا ظالم کو خوف کچھ نہیں روز حساب کا اوٹھتا نہیں ہی ماتہ سچی غر شراب کا یا قہر و صفت سی نہیں یا راجہ اب کا افلاک فی دکھا یا مزا انکسب کا شکر گان تر سے طوطی دکھا یا صاحب کا
--	--

کجا آہ تیر غم ازین بزم شراب کا
 راحت طلبت بزمین بزم شراب کا
 ای دلکش بختاب تعلق این سال
 پر ای بسبب پرده نشین کا
 نه نانی پر تو نام می کا حدیثین کا
 استاد پر یگانه دریا پر بسبب کا
 ده مارین یک لب دریا پر بسبب کا
 عجب کا
 شیش نظر ہی صحت عارض خلب کا
 ہر ہر جو دیکھ لی تری تیغ عتاب کا
 آریا جو یاد خیر فرکان شب فراق
 کیا عاشقوں پر ظلم وہ کرتا ہی جیسا
 اندر کمان کی مری دین ست ناز کی
 اپنی سوال کی ہوں دیکھین خوب
 بولی ہی میر گھر وہ قراج آچھرا
 بچلے گرائی ناہ جانسوز نے مر سے
 ہر دم مطالعہ سے خدا کی کتاب کا
 ستم کا منہ پری ہویا راجہ اب کا
 دریا بجای اشک بہا غل ناب کا
 ظالم کو خوف کچھ نہیں روز حساب کا
 اوٹھتا نہیں ہی ماتہ سچی غر شراب کا
 یا قہر و صفت سی نہیں یا راجہ اب کا
 افلاک فی دکھا یا مزا انکسب کا
 شکر گان تر سے طوطی دکھا یا صاحب کا

عجب کا
 شیش نظر ہی صحت عارض خلب کا
 ہر ہر جو دیکھ لی تری تیغ عتاب کا
 آریا جو یاد خیر فرکان شب فراق
 کیا عاشقوں پر ظلم وہ کرتا ہی جیسا
 اندر کمان کی مری دین ست ناز کی
 اپنی سوال کی ہوں دیکھین خوب
 بولی ہی میر گھر وہ قراج آچھرا
 بچلے گرائی ناہ جانسوز نے مر سے
 ہر دم مطالعہ سے خدا کی کتاب کا
 ستم کا منہ پری ہویا راجہ اب کا
 دریا بجای اشک بہا غل ناب کا
 ظالم کو خوف کچھ نہیں روز حساب کا
 اوٹھتا نہیں ہی ماتہ سچی غر شراب کا
 یا قہر و صفت سی نہیں یا راجہ اب کا
 افلاک فی دکھا یا مزا انکسب کا
 شکر گان تر سے طوطی دکھا یا صاحب کا

۱۰۰
 ۱۰۱
 ۱۰۲
 ۱۰۳
 ۱۰۴
 ۱۰۵
 ۱۰۶
 ۱۰۷
 ۱۰۸
 ۱۰۹
 ۱۱۰
 ۱۱۱
 ۱۱۲
 ۱۱۳
 ۱۱۴
 ۱۱۵
 ۱۱۶
 ۱۱۷
 ۱۱۸
 ۱۱۹
 ۱۲۰
 ۱۲۱
 ۱۲۲
 ۱۲۳
 ۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰
 ۲۰۱
 ۲۰۲
 ۲۰۳
 ۲۰۴
 ۲۰۵
 ۲۰۶
 ۲۰۷
 ۲۰۸
 ۲۰۹
 ۲۱۰
 ۲۱۱
 ۲۱۲
 ۲۱۳
 ۲۱۴
 ۲۱۵
 ۲۱۶
 ۲۱۷
 ۲۱۸
 ۲۱۹
 ۲۲۰
 ۲۲۱
 ۲۲۲
 ۲۲۳
 ۲۲۴
 ۲۲۵
 ۲۲۶
 ۲۲۷
 ۲۲۸
 ۲۲۹
 ۲۳۰
 ۲۳۱
 ۲۳۲
 ۲۳۳
 ۲۳۴
 ۲۳۵
 ۲۳۶
 ۲۳۷
 ۲۳۸
 ۲۳۹
 ۲۴۰
 ۲۴۱
 ۲۴۲
 ۲۴۳
 ۲۴۴
 ۲۴۵
 ۲۴۶
 ۲۴۷
 ۲۴۸
 ۲۴۹
 ۲۵۰
 ۲۵۱
 ۲۵۲
 ۲۵۳
 ۲۵۴
 ۲۵۵
 ۲۵۶
 ۲۵۷
 ۲۵۸
 ۲۵۹
 ۲۶۰
 ۲۶۱
 ۲۶۲
 ۲۶۳
 ۲۶۴
 ۲۶۵
 ۲۶۶
 ۲۶۷
 ۲۶۸
 ۲۶۹
 ۲۷۰
 ۲۷۱
 ۲۷۲
 ۲۷۳
 ۲۷۴
 ۲۷۵
 ۲۷۶
 ۲۷۷
 ۲۷۸
 ۲۷۹
 ۲۸۰
 ۲۸۱
 ۲۸۲
 ۲۸۳
 ۲۸۴
 ۲۸۵
 ۲۸۶
 ۲۸۷
 ۲۸۸
 ۲۸۹
 ۲۹۰
 ۲۹۱
 ۲۹۲
 ۲۹۳
 ۲۹۴
 ۲۹۵
 ۲۹۶
 ۲۹۷
 ۲۹۸
 ۲۹۹
 ۳۰۰
 ۳۰۱
 ۳۰۲
 ۳۰۳
 ۳۰۴
 ۳۰۵
 ۳۰۶
 ۳۰۷
 ۳۰۸
 ۳۰۹
 ۳۱۰
 ۳۱۱
 ۳۱۲
 ۳۱۳
 ۳۱۴
 ۳۱۵
 ۳۱۶
 ۳۱۷
 ۳۱۸
 ۳۱۹
 ۳۲۰
 ۳۲۱
 ۳۲۲
 ۳۲۳
 ۳۲۴
 ۳۲۵
 ۳۲۶
 ۳۲۷
 ۳۲۸
 ۳۲۹
 ۳۳۰
 ۳۳۱
 ۳۳۲
 ۳۳۳
 ۳۳۴
 ۳۳۵
 ۳۳۶
 ۳۳۷
 ۳۳۸
 ۳۳۹
 ۳۴۰
 ۳۴۱
 ۳۴۲
 ۳۴۳
 ۳۴۴
 ۳۴۵
 ۳۴۶
 ۳۴۷
 ۳۴۸
 ۳۴۹
 ۳۵۰
 ۳۵۱
 ۳۵۲
 ۳۵۳
 ۳۵۴
 ۳۵۵
 ۳۵۶
 ۳۵۷
 ۳۵۸
 ۳۵۹
 ۳۶۰
 ۳۶۱
 ۳۶۲
 ۳۶۳
 ۳۶۴
 ۳۶۵
 ۳۶۶
 ۳۶۷
 ۳۶۸
 ۳۶۹
 ۳۷۰
 ۳۷۱
 ۳۷۲
 ۳۷۳
 ۳۷۴
 ۳۷۵
 ۳۷۶
 ۳۷۷
 ۳۷۸
 ۳۷۹
 ۳۸۰
 ۳۸۱
 ۳۸۲
 ۳۸۳
 ۳۸۴
 ۳۸۵
 ۳۸۶
 ۳۸۷
 ۳۸۸
 ۳۸۹
 ۳۹۰
 ۳۹۱
 ۳۹۲
 ۳۹۳
 ۳۹۴
 ۳۹۵
 ۳۹۶
 ۳۹۷
 ۳۹۸
 ۳۹۹
 ۴۰۰
 ۴۰۱
 ۴۰۲
 ۴۰۳
 ۴۰۴
 ۴۰۵
 ۴۰۶
 ۴۰۷
 ۴۰۸
 ۴۰۹
 ۴۱۰
 ۴۱۱
 ۴۱۲
 ۴۱۳
 ۴۱۴
 ۴۱۵
 ۴۱۶
 ۴۱۷
 ۴۱۸
 ۴۱۹
 ۴۲۰
 ۴۲۱
 ۴۲۲
 ۴۲۳
 ۴۲۴
 ۴۲۵
 ۴۲۶
 ۴۲۷
 ۴۲۸
 ۴۲۹
 ۴۳۰
 ۴۳۱
 ۴۳۲
 ۴۳۳
 ۴۳۴
 ۴۳۵
 ۴۳۶
 ۴۳۷
 ۴۳۸
 ۴۳۹
 ۴۴۰
 ۴۴۱
 ۴۴۲
 ۴۴۳
 ۴۴۴
 ۴۴۵
 ۴۴۶
 ۴۴۷
 ۴۴۸
 ۴۴۹
 ۴۵۰
 ۴۵۱
 ۴۵۲
 ۴۵۳
 ۴۵۴
 ۴۵۵
 ۴۵۶
 ۴۵۷
 ۴۵۸
 ۴۵۹
 ۴۶۰
 ۴۶۱
 ۴۶۲
 ۴۶۳
 ۴۶۴
 ۴۶۵
 ۴۶۶
 ۴۶۷
 ۴۶۸
 ۴۶۹
 ۴۷۰
 ۴۷۱

دیکھی کیا ہو کہ تو پر شکستہ رہی لگی
 سری پاتکے ہی اک خور کا بگاڑ اچھا
 دیکھتی ہی صفت شرکان کو تیری وشتا
 یا وین اوں فرزند کی جو میں زنی لگا
 او سکی قامت کو بلا کیون قیامت ہے
 ہر گھڑی شوق ملاقات ہی بڑھتا جاتا
 میرے تو ہی ہوئے خلق چمن میں قری
 اہفت عارض جانان جو اس کی ہی محبی
 پرتو خال رخ یار بنا نافہ مشک
 آئینہ بنتا ہی ہر نقش قدم وقت خرام
 یار اگر آئی وہی یہ مرا آنسو تہیائیں
 تنے افشان چوخی چاند سی پشانی پر
 کیوں سی ملکی کما تی نہیں تم شرم دانت

تیغ ابرو میں محنت کی ہوئی جو ہر پید
 ننوا اور نوکا ترا ہم سر پید
 جای دل پہلو میں سیر ہوئی تشر پید
 چشمہ اشک سی سیری ہو گو ہر پید
 چال سی جکی ہوا فتنہ محشر پید
 ایک پر زرا جو لکھون اوں ہو دفتر پید
 تیری سانی سے ہوئی سرو صوبہ پید
 شکر آئینہ ہوا آہ میں شمشیر پید
 سایہ زلف سی او کی ہوا غبر پید
 تھکوا صانع فی عیار شک سکند پید
 شکر خورشید تو ہرگز نہون اختر پید
 ہو گئی چہرہ محتاسب پر اختر پید
 کیا شب قدر میں چو نہیں اختر پید

کیوں نہون شرم قرار کی تصدق ای شرم
 نور حق سے چو بہن اختر و حیہ پید

۱۱
 داور ساعش او ساعش کا پورہ ہون
 جیسے اکرم نہ ہو سکی کا پورہ ہون
 دہریہ ہو سکی کا پورہ ہون
 شمسیتین میں جہان کا پورہ ہون
 گشتیہ میں جہان کا پورہ ہون
 جہان کا پورہ ہون

کیونکہ انہوں نے اس قدر کمالی تصدیق اسی شہرم
نور حق سے ہوئے ہیں احمد وحید رسید

١٢٣٤٥٦٧٨٩١٠١١١٢١٣١٤١٥١٦١٧١٨١٩٢٠٢١٢٢٢٣٢٤٢٥٢٦٢٧٢٨٢٩٣٠٣١٣٢٣٣٣٤٣٥٣٦٣٧٣٨٣٩٤٠٤١٤٢٤٣٤٤٤٥٤٦٤٧٤٨٤٩٥٠٥١٥٢٥٣٥٤٥٥٥٦٥٧٥٨٥٩٦٠٦١٦٢٦٣٦٤٦٥٦٦٦٧٦٨٦٩٧٠٧١٧٢٧٣٧٤٧٥٧٦٧٧٧٨٧٩٨٠٨١٨٢٨٣٨٤٨٥٨٦٨٧٨٨٨٩٩٠٩١٩٢٩٣٩٤٩٥٩٦٩٧٩٨٩٩١٠١١١٢١٣١٤١٥١٦١٧١٨١٩٢٠٢١٢٢٢٣٢٤٢٥٢٦٢٧٢٨٢٩٣٠٣١٣٢٣٣٣٤٣٥٣٦٣٧٣٨٣٩٤٠٤١٤٢٤٣٤٤٤٥٤٦٤٧٤٨٤٩٥٠٥١٥٢٥٣٥٤٥٥٥٦٥٧٥٨٥٩٦٠٦١٦٢٦٣٦٤٦٥٦٦٦٧٦٨٦٩٧٠٧١٧٢٧٣٧٤٧٥٧٦٧٧٧٨٧٩٨٠٨١٨٢٨٣٨٤٨٥٨٦٨٧٨٨٨٩٩٠٩١٩٢٩٣٩٤٩٥٩٦٩٧٩٨٩٩

بیداد کا
 بیلو اتانہ خود نفس کل در دست
 ایک دن کچھ فضا یاد دلا
 کہیں نہیں کام ناسنا اور اگر
 کہیں بات قدم ہنایا نہیں یاد کا
 وہ کیا بات قدم ہنایا نہیں یاد کا
 بیکار فضا میں پیدا اس میں
 بیکار فضا میں پیدا اس میں
 بیکار فضا میں پیدا اس میں
 بیکار فضا میں پیدا اس میں

دل جگر دونوں کو کیونکر مری اور یا توئی
 خوف لاکھوں سے عشق کی شمع جان
 جب میرا سہا سہا یاری آنا سو موت
 غصہ ہی تو رہتا ہے جی ہر جب کی ہیں
 زخم و ناسور کی صورت بھی رکھا اوسنے
 اشک لاکھوں میں بہا جو میں جی ہی

اسی اور جن میں بہوئی ہی میرا ہی شہر
 کچھ تو تفسیر ہوئی اوسنی جو آنا چھوڑا

ہو گئے گلشن میں گراؤں عسرت شفا کا
 اسی تو اس آسمان مری ڈرتی رہو
 تیرے مرگان کج ہفت ہی ہجرتا نہیں
 ہو ملا لکھی زون کیلک نہ او کا مرتبہ
 شعر جب کہتا ہوں تو دل کی تڑپ ہی جگر
 داغ دل کی جگہ اڑی ہیں تون کی طرح
 افسس ہے غم و رنج کجا جی ہے طرز جفا

عینے چنگین باغ میں غل جو سہا کیا
 ہی خدا کا قہر شرعہ مرے فریاد کا
 دل مرا پتھر ہی سینہ ہی مرا فولاد کا
 دھیان جن بندوں کے رہتا خدا کی یاد کا
 یاد آتا ہی مجھی لطفت کرم استاد کا
 یاد آتا ہی یاد ہی اور شہید تیری یاد کا
 میں کراکس کر دیاں تم تری بیداد کا

بیکار فضا میں پیدا اس میں
 بیکار فضا میں پیدا اس میں
 بیکار فضا میں پیدا اس میں
 بیکار فضا میں پیدا اس میں

بیکار فضا میں پیدا اس میں
 بیکار فضا میں پیدا اس میں
 بیکار فضا میں پیدا اس میں
 بیکار فضا میں پیدا اس میں

[illegible]

[illegible]

ده دیه پنج و گدلی دم کیا سپهر
 یان رگه جان فی دریا خون کشتی نهاد
 دم گریه بھی ترا نام ربا درد زبان
 میری سینی می جو نکلا تو دین جاکي ربا
 تونی پنهانی جو زنجیر سمجھ کر حسنه
 چو در کشت تیان عشق خدا کرنا تھا
 اسقدر خاک سی آلوده سدا وحشت مین
 لطف حق یاد جو آیا تو بتون کو بھولا
 جہنستان مین نظر آیا ہر اک گل انگر
 اکی آکھون مین کمر سیر جہان کی اوسنی

آنکہ پڑ سکتی نہ تھی اوسکی چاک پر اسی شرم
 جب تو مین برق کو اوس شوخ کا دامن سمجھا

کیا اندھنی ہر ایک کو عریان پیدا
 عکس دغا ہی ہری گوہر غطان پیدا
 ہاتھ ظلمات کی ہر چشمہ بھیران پیدا
 جو ہر ترک لباسی کری لسان پیدا
 پرتو لب سی ہوا لعل بخشان پیدا
 پس کیو کلی لب جان بخش پرگر ملکی پیدا

اس تہن میں تیری گہری مائی درد سے
 بے گناہی یاد تو کیوں نہ جان ہو گیا
 دوستی کی وہ پہلی باتیں میں
 اب جسکا روبرو پہنچا وہ گہراں ہو گیا
 ہماری دودھ کے سنہاری کی گہری ہو گیا
 یہ رجب کا ہی سینا ہوا شہان ہو گیا
 سبزہ خضر میں دلدار پر یہ نظر ہو گیا

	شهرم سرج شمشیر گریه کا بیان کیا مین کردن ایک سو سی ہزار تاج کا طوفان پیدا	
--	--	--

چہرہ پر نور پر جب خط نمایان ہو گیا
ای خضر و جان جانان و روح پنهان ہو گیا
دست رنگین کا اثر دیکھا تو حیران ہو گیا
تو جو پہلوی گیا ایسی مشقوں کا صبح
کینچے ہو تیغ ابرو نیچان پر کس لیے
ای فلک دیکر نہ تو تار کی نظر زمین جہاں
کیا شکستہ بین گلن خم شیدان وفا
اعمال بکا تیری تیرے شکر گیا ای شکر
دستہ چکی جو چکی پر تیرے مار کے
یا دین تیری درویشان کی گوہر بار
صد فی اس جوہر کی پیش منہ و سکوڑا
دست و دست گنبدی میر لعلی فصل بہار
وقت حیات پناہ بی بسببش نہیں

[illegible]

در این عالم که همه را در آغوش خود دارد
 و در این عالم که همه را در آغوش خود دارد
 و در این عالم که همه را در آغوش خود دارد
 و در این عالم که همه را در آغوش خود دارد

چو کایا آنکس مون یی یک کفنگی کایا
 ابرش کان نگادی پس کان چو
 گل پوی غنچه لیاو کی طرح شراست
 دم خست جود کما لب ز گیس تو
 عوض مصحفی سینه خط و کینیر
 ای خرد و بزمین زنده جادید بون
 پرده او خوش بون فصل بهاری آری
 کیون نه رویا برین گام و لاد اطفا
 گیا باز اگر کوب ه خنده روان میرا
 جان ای اول بیا بخیز کی طاری
 گوهر گئی خود خجالت ز زمین پوی خشتاد
 حسرت جامه در ره گئی ای دست بچون

آنگه موی بی الطرد اندر مر جان آیا
 آنکده اما جوتی موسسم باران آیا
 هر گلگشت جواش پوی ه خندان آیا
 اشک خیزن گامی آنکس بی ندان آیا
 رو گیا چاند جب کامر شعیان آیا
 اپنی پوست کا نظر چاه ز خندان آیا
 پرده ای وقت گرفتاری زندان آیا
 آیا جوتی و بزمین مدین نالان آیا
 لوگ کسی گئی پوست گندان آیا
 مر گیا مین جوط خسته حیدان آیا
 جب گلستان مین هزاره خندان آیا
 نامیدامن نکبسی چاک گریان آیا

شهر جمیت دل گیا هو بولا دنیا مین	برده گلشن چو کسبل می پریشان آیا
ده شوخی می بر بزم محیا کیا کینیر کیتا	مین شهر می مای اوی بیا نین کیتا

ای ترک خندان ای ترک خندان ای ترک خندان
 و در این عالم که همه را در آغوش خود دارد
 و در این عالم که همه را در آغوش خود دارد
 و در این عالم که همه را در آغوش خود دارد
 و در این عالم که همه را در آغوش خود دارد

در این عالم که همه را در آغوش خود دارد
 و در این عالم که همه را در آغوش خود دارد
 و در این عالم که همه را در آغوش خود دارد
 و در این عالم که همه را در آغوش خود دارد

[illegible]

دہ نینت سے نو زکات نینت کی تو شکر کا
 کسبائی دزدہ کنہائی جوین کھارون
 دینا لور کا لاستہ فراموش کا
 دہیان آتائی جی بدلیک پور شکا
 پوچی گئی دیکھی کئی دزدائی جھک
 یی عیسیٰ گل اندام کی تو شکر کا
 نانی بہی پو شاک ہمارے نوین

کہ دیکھو کہ کسین خوشی آئی ہی تیرے
 دل کی جنت جانی تو جان پہلیجا
 آیا ہی یہی ہاتھ میں دتین دو دم کو
 کیا بات ہے کیا پانوں میں کیا قہر کا
 جامہ ہی گلزنگ کی باقی جو کسین میں
 احسان نہ دیا گل کی کہوں تو جہان
 ذی عقل ہی برفن ہی اسطوران
 ہو کا کل سنگین کی کیا جو کسین
 کیا جانی گئے کیا ہوا نہت میں آگ
 شانہ گرد زلف پریشان میں آگ
 ای جو جگتی ہیں کس کی ہرین پران
 کہ یہی خطا کی بولیا بوسہ ادب سے

کہ خلد برین ہو گیا اسے جان ہمارا
 ای شمع شکر یہ کہاں ہمارا
 رب سات ہو قتل کا سامان ہمارا
 دیکھو ہی پر نر و سلیمان ہمارا
 دیوان ہو جائے کا یہ دیوان ہمارا
 سو کڑی ہوا آب گریبان ہمارا
 ایسا تو شکر نہیں نادان ہمارا
 دل ہو گیا دم ہرین پریشان ہمارا
 تھوڑی کو چے کے پرستان ہمارا
 ہی ہو گیا سبے حقائق آں ہمارا

وہ دشمن سخن کیجیے ای شکر ہم کو جس سے
 تار و ز قیامت رس ہے دیوان ہمارا
 زکات دیکھنا اس سے برکھوشی کا
 کیا کوں لطافت اور تھا آجوشی کا

کہ دیکھو کہ کسین خوشی آئی ہی تیرے
 دل کی جنت جانی تو جان پہلیجا
 آیا ہی یہی ہاتھ میں دتین دو دم کو
 کیا بات ہے کیا پانوں میں کیا قہر کا
 جامہ ہی گلزنگ کی باقی جو کسین میں
 احسان نہ دیا گل کی کہوں تو جہان
 ذی عقل ہی برفن ہی اسطوران
 ہو کا کل سنگین کی کیا جو کسین
 کیا جانی گئے کیا ہوا نہت میں آگ
 شانہ گرد زلف پریشان میں آگ
 ای جو جگتی ہیں کس کی ہرین پران
 کہ یہی خطا کی بولیا بوسہ ادب سے

الحمد لله الذي جعل في كل شيء
دلالة على قدرته وقدرته

مجلس شورای ملی
تاریخ ۱۳۰۲

بہارِ نبویؐ کی جامعہ شرح

زوہرہ اوس پتھرا کی بجلی کی نہایت
 انتہا کر کی بیس کیونگا ہر کفن اوس
 صبر ہی دیکھ کے شرمگاہی جسکے عارض
 شیر خرگان ہی جگر ہوئیں گی اکون رنج
 چودھویں رات آج ایک مارا رشک قمر
 سیر گلشن میں اگر ترنگا ہوں کچلے
 ایک دن یا ایک رات رنجی پامال
 دیکھی بجلی کی گسن ان سوس ہوں کنار
 نہ خیر میں گھا آپ رکھو گھا جہدم
 صف خرگان کا جہنم آؤ تانا اید
 چاہ کہ سوئے اظہار کرون عین اپنے
 اور کو کیا ہی غرض یہ تو تباہی ظلم
 یوہین ہر روز بڑا حسن جمنا شام
 یلعن تیری جہریشاں دہا کرتی تھی
 ہیکہ دیدار کی مالکی اگر اسی سیر ہلتا

گفتگو پہلی کارگاہ تھی اسی عاقل ہو گا
عشق بازی میں اس طرح سے عاقل ہو گا
اوس گل شرک بہلا کون مقابل ہو گا
تجربہ زندگی جو دیکھے گا وہ سب ہو گا
میر طالع کا شمار امیر کامل ہو گا
طاہر نیک عین طائر بسمل ہو گا
ضربت نقش قدم زیر قدم دل ہو گا
کب گل میں تری یہ بات حاصل ہو گا
مستند نقل چہ دم مرا قاتل ہو گا
کسی کا کچھ نہیں جاسے گا تو بسمل ہو گا
ہی سمجھ دار تو خود دل میں عاقل ہو گا
بوسہ مانگی گا وہی بو تر امل ہو گا
چہ کچھ آج تو گل حشر شامل ہو گا
کو کچھ زلف میں اسی جان مراد مل گا
کاسے چشم مرزا کاسے سائل ہو گا

[illegible]

۱۰۰
 ۱۰۱
 ۱۰۲
 ۱۰۳
 ۱۰۴
 ۱۰۵
 ۱۰۶
 ۱۰۷
 ۱۰۸
 ۱۰۹
 ۱۱۰
 ۱۱۱
 ۱۱۲
 ۱۱۳
 ۱۱۴
 ۱۱۵
 ۱۱۶
 ۱۱۷
 ۱۱۸
 ۱۱۹
 ۱۲۰
 ۱۲۱
 ۱۲۲
 ۱۲۳
 ۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰
 ۲۰۱
 ۲۰۲
 ۲۰۳
 ۲۰۴
 ۲۰۵
 ۲۰۶
 ۲۰۷
 ۲۰۸
 ۲۰۹
 ۲۱۰
 ۲۱۱
 ۲۱۲
 ۲۱۳
 ۲۱۴
 ۲۱۵
 ۲۱۶
 ۲۱۷
 ۲۱۸
 ۲۱۹
 ۲۲۰
 ۲۲۱
 ۲۲۲
 ۲۲۳
 ۲۲۴
 ۲۲۵
 ۲۲۶
 ۲۲۷
 ۲۲۸
 ۲۲۹
 ۲۳۰
 ۲۳۱
 ۲۳۲
 ۲۳۳
 ۲۳۴
 ۲۳۵
 ۲۳۶
 ۲۳۷
 ۲۳۸
 ۲۳۹
 ۲۴۰
 ۲۴۱
 ۲۴۲
 ۲۴۳
 ۲۴۴
 ۲۴۵
 ۲۴۶
 ۲۴۷
 ۲۴۸
 ۲۴۹
 ۲۵۰
 ۲۵۱
 ۲۵۲
 ۲۵۳
 ۲۵۴
 ۲۵۵
 ۲۵۶
 ۲۵۷
 ۲۵۸
 ۲۵۹
 ۲۶۰
 ۲۶۱
 ۲۶۲
 ۲۶۳
 ۲۶۴
 ۲۶۵
 ۲۶۶
 ۲۶۷
 ۲۶۸
 ۲۶۹
 ۲۷۰
 ۲۷۱
 ۲۷۲
 ۲۷۳
 ۲۷۴
 ۲۷۵
 ۲۷۶
 ۲۷۷
 ۲۷۸
 ۲۷۹
 ۲۸۰
 ۲۸۱
 ۲۸۲
 ۲۸۳
 ۲۸۴
 ۲۸۵
 ۲۸۶
 ۲۸۷
 ۲۸۸
 ۲۸۹
 ۲۹۰
 ۲۹۱
 ۲۹۲
 ۲۹۳
 ۲۹۴
 ۲۹۵
 ۲۹۶
 ۲۹۷
 ۲۹۸
 ۲۹۹
 ۳۰۰
 ۳۰۱
 ۳۰۲
 ۳۰۳
 ۳۰۴
 ۳۰۵
 ۳۰۶
 ۳۰۷
 ۳۰۸
 ۳۰۹
 ۳۱۰
 ۳۱۱
 ۳۱۲
 ۳۱۳
 ۳۱۴
 ۳۱۵
 ۳۱۶
 ۳۱۷
 ۳۱۸
 ۳۱۹
 ۳۲۰
 ۳۲۱
 ۳۲۲
 ۳۲۳
 ۳۲۴
 ۳۲۵
 ۳۲۶
 ۳۲۷
 ۳۲۸
 ۳۲۹
 ۳۳۰
 ۳۳۱
 ۳۳۲
 ۳۳۳
 ۳۳۴
 ۳۳۵
 ۳۳۶
 ۳۳۷
 ۳۳۸
 ۳۳۹
 ۳۴۰
 ۳۴۱
 ۳۴۲
 ۳۴۳
 ۳۴۴
 ۳۴۵
 ۳۴۶
 ۳۴۷
 ۳۴۸
 ۳۴۹
 ۳۵۰
 ۳۵۱
 ۳۵۲
 ۳۵۳
 ۳۵۴
 ۳۵۵
 ۳۵۶
 ۳۵۷
 ۳۵۸
 ۳۵۹
 ۳۶۰
 ۳۶۱
 ۳۶۲
 ۳۶۳
 ۳۶۴
 ۳۶۵
 ۳۶۶
 ۳۶۷
 ۳۶۸
 ۳۶۹
 ۳۷۰
 ۳۷۱
 ۳۷۲
 ۳۷۳
 ۳۷۴
 ۳۷۵
 ۳۷۶
 ۳۷۷
 ۳۷۸
 ۳۷۹
 ۳۸۰
 ۳۸۱
 ۳۸۲
 ۳۸۳
 ۳۸۴
 ۳۸۵
 ۳۸۶
 ۳۸۷
 ۳۸۸
 ۳۸۹
 ۳۹۰
 ۳۹۱
 ۳۹۲
 ۳۹۳
 ۳۹۴
 ۳۹۵
 ۳۹۶
 ۳۹۷
 ۳۹۸
 ۳۹۹
 ۴۰۰
 ۴۰۱
 ۴۰۲
 ۴۰۳
 ۴۰۴
 ۴۰۵
 ۴۰۶
 ۴۰۷
 ۴۰۸
 ۴۰۹
 ۴۱۰
 ۴۱۱
 ۴۱۲
 ۴۱۳
 ۴۱۴
 ۴۱۵
 ۴۱۶
 ۴۱۷
 ۴۱۸
 ۴۱۹
 ۴۲۰
 ۴۲۱
 ۴۲۲
 ۴۲۳
 ۴۲۴
 ۴۲۵
 ۴۲۶
 ۴۲۷
 ۴۲۸
 ۴۲۹
 ۴۳۰
 ۴۳۱
 ۴۳۲
 ۴۳۳
 ۴۳۴
 ۴۳۵
 ۴۳۶
 ۴۳۷
 ۴۳۸
 ۴۳۹
 ۴۴۰
 ۴۴۱
 ۴۴۲
 ۴۴۳
 ۴۴۴
 ۴۴۵
 ۴۴۶
 ۴۴۷
 ۴۴۸
 ۴۴۹
 ۴۵۰
 ۴۵۱
 ۴۵۲
 ۴۵۳
 ۴۵۴
 ۴۵۵
 ۴۵۶
 ۴۵۷
 ۴۵۸
 ۴۵۹
 ۴۶۰
 ۴۶۱
 ۴۶۲
 ۴۶۳
 ۴۶۴
 ۴۶۵
 ۴۶۶
 ۴۶۷
 ۴۶۸
 ۴۶۹
 ۴۷۰
 ۴۷۱

۱۰۰
 ۱۰۱
 ۱۰۲
 ۱۰۳
 ۱۰۴
 ۱۰۵
 ۱۰۶
 ۱۰۷
 ۱۰۸
 ۱۰۹
 ۱۱۰
 ۱۱۱
 ۱۱۲
 ۱۱۳
 ۱۱۴
 ۱۱۵
 ۱۱۶
 ۱۱۷
 ۱۱۸
 ۱۱۹
 ۱۲۰
 ۱۲۱
 ۱۲۲
 ۱۲۳
 ۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰
 ۲۰۱
 ۲۰۲
 ۲۰۳
 ۲۰۴
 ۲۰۵
 ۲۰۶
 ۲۰۷
 ۲۰۸
 ۲۰۹
 ۲۱۰
 ۲۱۱
 ۲۱۲
 ۲۱۳
 ۲۱۴
 ۲۱۵
 ۲۱۶
 ۲۱۷
 ۲۱۸
 ۲۱۹
 ۲۲۰
 ۲۲۱
 ۲۲۲
 ۲۲۳
 ۲۲۴
 ۲۲۵
 ۲۲۶
 ۲۲۷
 ۲۲۸
 ۲۲۹
 ۲۳۰
 ۲۳۱
 ۲۳۲
 ۲۳۳
 ۲۳۴
 ۲۳۵
 ۲۳۶
 ۲۳۷
 ۲۳۸
 ۲۳۹
 ۲۴۰
 ۲۴۱
 ۲۴۲
 ۲۴۳
 ۲۴۴
 ۲۴۵
 ۲۴۶
 ۲۴۷
 ۲۴۸
 ۲۴۹
 ۲۵۰
 ۲۵۱
 ۲۵۲
 ۲۵۳
 ۲۵۴
 ۲۵۵
 ۲۵۶
 ۲۵۷
 ۲۵۸
 ۲۵۹
 ۲۶۰
 ۲۶۱
 ۲۶۲
 ۲۶۳
 ۲۶۴
 ۲۶۵
 ۲۶۶
 ۲۶۷
 ۲۶۸
 ۲۶۹
 ۲۷۰
 ۲۷۱
 ۲۷۲
 ۲۷۳
 ۲۷۴
 ۲۷۵
 ۲۷۶
 ۲۷۷
 ۲۷۸
 ۲۷۹
 ۲۸۰
 ۲۸۱
 ۲۸۲
 ۲۸۳
 ۲۸۴
 ۲۸۵
 ۲۸۶
 ۲۸۷
 ۲۸۸
 ۲۸۹
 ۲۹۰
 ۲۹۱
 ۲۹۲
 ۲۹۳
 ۲۹۴
 ۲۹۵
 ۲۹۶
 ۲۹۷
 ۲۹۸
 ۲۹۹
 ۳۰۰
 ۳۰۱
 ۳۰۲
 ۳۰۳
 ۳۰۴
 ۳۰۵
 ۳۰۶
 ۳۰۷
 ۳۰۸
 ۳۰۹
 ۳۱۰
 ۳۱۱
 ۳۱۲
 ۳۱۳
 ۳۱۴
 ۳۱۵
 ۳۱۶
 ۳۱۷
 ۳۱۸
 ۳۱۹
 ۳۲۰
 ۳۲۱
 ۳۲۲
 ۳۲۳
 ۳۲۴
 ۳۲۵
 ۳۲۶
 ۳۲۷
 ۳۲۸
 ۳۲۹
 ۳۳۰
 ۳۳۱
 ۳۳۲
 ۳۳۳
 ۳۳۴
 ۳۳۵
 ۳۳۶
 ۳۳۷
 ۳۳۸
 ۳۳۹
 ۳۴۰
 ۳۴۱
 ۳۴۲
 ۳۴۳
 ۳۴۴
 ۳۴۵
 ۳۴۶
 ۳۴۷
 ۳۴۸
 ۳۴۹
 ۳۵۰
 ۳۵۱
 ۳۵۲
 ۳۵۳
 ۳۵۴
 ۳۵۵
 ۳۵۶
 ۳۵۷
 ۳۵۸
 ۳۵۹
 ۳۶۰
 ۳۶۱
 ۳۶۲
 ۳۶۳
 ۳۶۴
 ۳۶۵
 ۳۶۶
 ۳۶۷
 ۳۶۸
 ۳۶۹
 ۳۷۰
 ۳۷۱
 ۳۷۲
 ۳۷۳
 ۳۷۴
 ۳۷۵
 ۳۷۶
 ۳۷۷
 ۳۷۸
 ۳۷۹
 ۳۸۰
 ۳۸۱
 ۳۸۲
 ۳۸۳
 ۳۸۴
 ۳۸۵
 ۳۸۶
 ۳۸۷
 ۳۸۸
 ۳۸۹
 ۳۹۰
 ۳۹۱
 ۳۹۲
 ۳۹۳
 ۳۹۴
 ۳۹۵
 ۳۹۶
 ۳۹۷
 ۳۹۸
 ۳۹۹
 ۴۰۰
 ۴۰۱
 ۴۰۲
 ۴۰۳
 ۴۰۴
 ۴۰۵
 ۴۰۶
 ۴۰۷
 ۴۰۸
 ۴۰۹
 ۴۱۰
 ۴۱۱
 ۴۱۲
 ۴۱۳
 ۴۱۴
 ۴۱۵
 ۴۱۶
 ۴۱۷
 ۴۱۸
 ۴۱۹
 ۴۲۰
 ۴۲۱
 ۴۲۲
 ۴۲۳
 ۴۲۴
 ۴۲۵
 ۴۲۶
 ۴۲۷
 ۴۲۸
 ۴۲۹
 ۴۳۰
 ۴۳۱
 ۴۳۲
 ۴۳۳
 ۴۳۴
 ۴۳۵
 ۴۳۶
 ۴۳۷
 ۴۳۸
 ۴۳۹
 ۴۴۰
 ۴۴۱
 ۴۴۲
 ۴۴۳
 ۴۴۴
 ۴۴۵
 ۴۴۶
 ۴۴۷
 ۴۴۸
 ۴۴۹
 ۴۵۰
 ۴۵۱
 ۴۵۲
 ۴۵۳
 ۴۵۴
 ۴۵۵
 ۴۵۶
 ۴۵۷
 ۴۵۸
 ۴۵۹
 ۴۶۰
 ۴۶۱
 ۴۶۲
 ۴۶۳
 ۴۶۴
 ۴۶۵
 ۴۶۶
 ۴۶۷
 ۴۶۸
 ۴۶۹
 ۴۷۰
 ۴۷۱

فردی که در این کتاب مذکور است

سبزه عارض پہ لہاری کی کاظمی
 کیا سر طبع میں عشق ہی اوٹل غزل
 اوس پر نیرا کی عارض نظر آیا خط
 عمر بہ مرتے ہی تیری لب نہ دان پر
 بجلیاں ہم یہ گرائی لگی وہ نہیں ہر
 میر کی تل نے جو توار لگا ئی نہیں ہر
 زلف کی لہریں میں تر کن تون کے
 دامن صبر مہو چاک زلیخا کی طرح
 حوصلہ پر نہ با دیا یہ پیما کے کا
 میر و باغوں کو جو دیکھا تو یہ شوخی کی
 مار رکھنے میں تری زلف دو اکیتا ہی
 جو کہ خوش خواجہ ازل میں وہ خوش تہی میں

ہو کو دکھلا کہ مجھے ہر شعبان دیکھا
 ای گلو میں نے تھیں چاک گریبان کیا
 قبضہ مور میں پانک سلیان کیا
 لعل دیکھا نہ کہی گو ہر غطان دیکھا
 اس کی طرح گلشن میں جو گریان دیکھا
 دہن زخم کو ہر وار بخندان دیکھا
 سانپ کی قبضہ میں یہ کسج شہیدان کیا
 خواب میں جب تجھی ای پو کھانا کیا
 قیس نے آکے ہمارا جیسا بان کیا
 مجھے ایسا نہ کوئی سرو چراغان دیکھا
 مجھے ایسا نہ کوئی نفی چیان دیکھا
 لب سوفا کو کو سوقت نہ خندان کیا

دل بقیاب کی ای شرم ہوئی دو ٹکڑے
 تیج عریان کی طرح جب یوسف عریان دیکھا
 جو وعدہ کر کے وہ رشک قمر نہیں آتا
 قرار دل کو مری رہا ہر نہیں آتا

[illegible]

زمین کو چرخ زمان کی گشتگیر و پست
 و آن بجای کونی نام بر زمین نام
 یک دنگ فضا می باشد بر این زمین نام
 نهنگ از در و دل گویا در و خزان
 به نخل روی که حسین خورشید نام
 لیون به جان مرده است بر این نام
 نایبی در دین اگر این نام

ہنگو دکھلا کر کہ مجھے مہر شعیبان دیکھا
 اسی گلو میں نے تھیں چاک گریبان دیکھا
 قبضہ نور میں پانک ملک سلیمان دیکھا
 معول دیکھا نہ کہی گو سر غطان دیکھا
 اسکی طرح سگی کشن میں ہجران دیکھا
 دہن زخم کو ہر وار بخندان دیکھا
 سانپ کی قبضے میں یہ سچ شہیدان دیکھا
 خواب میں جب تجھی ہی کو گننان دیکھا
 قیس نے آسکے ہمارا جو سیاہان دیکھا
 مجھے ایسا نہ کوئی سر و چراغان دیکھا
 مجھے ایسا نہ کوئی نعی چچان دیکھا
 لب سو فوار کو کسو قن نہ خندان دیکھا

سنہرے عارض پہ مہار کی کاظم الی
 کیا سر پہ تین عشق ہی اسٹل فرکا
 اوس پر نیا دکی عارض نظر آیا خط
 عمر بہ مرتے ہی تیری لب نہ دان پہ
 بجلیاں ہم یگرانی لگی وہ نہیں سکر
 میرے ماتل نے جو توارنگا کی مہنہ سکر
 زلف کی لہریں میں تر گشتوں کا
 دامن صبر ہو اچاک زلیخا کی طرح
 حوصلہ پر نر بادیر پیانے کا
 میر کو اغون کو جو دیکھا تو یہ شوخی سی کہا
 مارے گئے میں تری زلف دو ایکتا ہی
 جو کہ خوشخوالات ہیں وہ خوش تی ہیں

دل بیتابی کی ہی شرم بہوی دو ٹوٹے	
تیج عریان کی طرح جب یوسفی عریان دیکھا	
جو وعدہ کر کے وہ رشک قمر نہیں آتا	قرار دل کو مری تیرا بر نہیں آتا

عنوان میں
مضمون میں قطعہ کار استعارہ
برنالی قیاس میں شور و سر نوینیت کا
ہموایہ زادن ایمان نظم ہر بیت کا
خدا کی طرح سینہ نظر نہیں آتا
فرد ہو یا رسول پر ہر گوش علی
ان کے گمان تراجلوا نظر نہیں آتا
ریض

لکھا میں سنا گل بوز
 اب سنا گل ادا کیا خوب
 دوسرا لگا کر سوال ادا کیا خوب
 سنا دوسرا شوق لکھا کیا خوب
 بولش میں آؤ آپ مہنہ بول
 یہ ثابت نہ تو لکھا کیا خوب
 فہم مار کر وہ کہنے ہیں
 یہ سنا سننے پر ادا کیا خوب
 رست قدرت ہی بل کو فانی تی
 تیری لہریں پر بنا دیا کیا خوب
 کسٹا آتشا نہیں کیا خوب
 سلا میں آپ آتش کیا خوب
 برسوں پر سونے کا لکھا خوب

سرین عشق کی حالت تباہ ہوئی ہو تہماری گوہر دندان ہو چو ارجل فروغ رخ سی ہو دہویا سطح عدم سیاہ ایسی شب فروغ میدانی ہے تمہارے حسن عالم کو کیا تسخیر	جو چاروں وہ مسیحا نظر نہیں آتا فلک پہ عقد خریا نظر نہیں آتا کہ جیسے رات کو سایا نظر نہیں آتا فلک پہ ایک ہی تارا نظر نہیں آتا کیسا اب کوئی شیدا نظر نہیں آتا
وہاں آنکھوں میں نہ ہر کیوں نہ ہو ہمیں وہ چاند سا مگر انظر نہیں آتا	بایں موح

لکھا میں کی دل لیا کیا خوب
 فتنہ انگیز یار نے ہسکو
 انتخاب جہان سپہ وہ تو شریر
 رشک مدح و روش پر ہی چہرہ
 خط رخ کی طرح پڑنا نہ گیا
 دیکھ کر آئینہ ہی حیران ہے
 بیک پہچینے پہاڑے لاسے پر
 حکم روئے جو یار نے دیکھا

یہ بھکے لئے ادا کیا خوب
 جو نہ لکھنا تھا وہ لکھا کیا خوب
 تو نے دہونڈ پا صنم دلا کیا خوب
 بھوک میں نے صنم دیا کیا خوب
 آپ نے بھوک خط لکھا کیا خوب
 حسن میں اوکی ہی صفا کیا خوب
 دیدیا تھے خون بہا کیا خوب
 قہقہا مار کر ہنسا کیا خوب

خوش و خوش ہی فصل دار کو
 کس کی بایں ادا کیا خوب
 ہرگز نہیں وہاں صراحت ہو
 اسی شمع کی زبان کی خوشی
 دیدیا کوئی کام نہ ہوا
 جو نہ لکھنا تھا وہ لکھا
 بیک پہچینے پہاڑے لاسے پر
 حکم روئے جو یار نے دیکھا

2

درفت
لف مین تارا اناک بیل س
نچی پون موپون کچا و شوی
نچی شیم منظره زور
بوا کر ته مین تنظار دشت
کجه پاکی طلب کرن قاض
دیج مین اگر ایدار درخت
نغ مین که دیار کس موت
کجه کجه کجه کجه کجه
کجه کجه کجه کجه کجه

جب وہ سر پہونو لطف سے کیا
 نخل گل ہائیک سرور اور شمشاد
 خال رخ کا تری وہ شہید ہے
 تیج ابرو جو تیرے پڑ جائے
 یا دقا مست میں شوق سی چڑھاؤں
 قد کو تیرے مثال دے اور
 کیا پڑا سایہ زلف چہان کا
 اور سکے عاشق ہوں کیوں جن شب
 باغ عالم میں تیرے مجھ سے کو
 اور سکے سب نے نخل کا کٹتہ ہوں
 برگ ہن صاف کان سکے پتے
 نخل گل شکو میں کون کیونکر
 صدمتے ہوں اور کچھ یونہی مرغ چین
 تو ہی شمشاد ایک بے سایہ
 اور سکے قد کو شجر کون کیونکر

باغ بین لیون کو تین ہزار درخت
 عاشقوں کو خوش آگے پار درخت
 کیون نہ لالہ ہو اندام درخت
 ایک سی دو ہون دوسی چار درخت
 وار ہی مجھ کو میوہ دار درخت
 کرین کیونکہ افتخار درخت
 عشق بیجان ہے پھیر درخت
 جسکے تابع ہوں بے شمار درخت
 خم ہوئے سارے میوہ دار درخت
 سیب کا ہوسیر ہزار درخت
 ہول عارض ہے قویار درخت
 یار گلبن ہے غار دار درخت
 جان چسپ کرین نثار درخت
 ورنہ ہوتے ہیں سایہ دار درخت
 جسپر سو جان ہوں نثار درخت

ایک کسٹمیں
ایک دروغ سے گل
فدے آگے ہیں پتلا دروغ
کریاں تو نے ایسی کیں اور
نکلی شعلہ سے نار دروغ
نہایت وہ سہو قدر کوشت

نظر آید پس مثل دارد و خست
شعرم ده گل اینم دم کلاکت
میری نظرون بین نسب من در
ملکی را گسی تنهاده می است که
عقدی است که این کوته را که
فول گشتن فنی کون کیو نکر دست
بول هر تی پت در شندی منی که
بم طلب بوی کندی جو سجا بوسه
لای بوی عیادت کی دست
چو چاک

یونان و یونانیان درین کشور عظیم کثرت
 عظیم و شایع است و چون در جای دیگر
 باینسانان که درین بین زمین و آسمان
 زمین و آسمان را در میان خود می بینند

[illegible]

بهاگی که یک گویا که در تری پدی نیست
مردی بود که در تری پدی نیست
تو بر دستار که در تری پدی نیست
ناله که در تری پدی نیست
دود که در تری پدی نیست
پیشتر شمشیر ناله که در تری پدی نیست
تو ای که در تری پدی نیست
جنگ که در تری پدی نیست
۳۰
بهاگی که یک گویا که در تری پدی نیست
مردی بود که در تری پدی نیست
تو بر دستار که در تری پدی نیست
ناله که در تری پدی نیست
دود که در تری پدی نیست
پیشتر شمشیر ناله که در تری پدی نیست
تو ای که در تری پدی نیست
جنگ که در تری پدی نیست

رات
 سحری نوبت کی کوئی کڑی نوبت
 سحری نوبت کی کوئی کڑی نوبت
 سحری نوبت کی کوئی کڑی نوبت
 سحری نوبت کی کوئی کڑی نوبت

لافون کا تری مول جو یاد مانا ہی جھکو یہ سٹ پیر گری لوگ تو یوں بولی زلیخا کیا نالہ مرا صور کسہ فیل سے کم ہے سو فتنے اوٹھاؤ گا میں آفتہ دور غریبید قیامت ہی ترا چہرہ پور منہ شکر کی دل پنا چپا لوں گا کفن میں چلنے سی تری فتنہ محشر ہو ابر پا باہر نہ قدم گہری رکڑی غیرت یوسف ہر ایک نہ کس طرح دل جان کہو تیرا کچھ روز قیامت کا ہمیشہ نہیں ہے جب جلی ہی ہو تا ہی بیافتنہ محشر وا غطسی کیتی ہیں تری مکنی داسے	لانی ہی سحر سپر چہ تار قیامت اس جنس پہ ٹوٹی ہیں خرید ار قیامت دیکھو تو بیا ہی پس دیوار قیامت یہ وصل کی شب ہی ترا نکار قیامت رفتار قیامت تری گفتار قیامت رکنا ہی نہت یہ گنہگار قیامت لائے مری سر پر تری رفتار قیامت اگلی کو گر نہ سیر بازار قیامت گفتار غضب جسکی ہو رفتار قیامت دیکھی ہی تری چال ہی سو بار قیامت کیا قتلک طرح ہی تری تلوار قیامت ہر کو نہ ڈرا دیکھی ہی سو بار قیامت
---	---

۳۱

مضمون قہر یار غزل میں ہیں سحر ایا
 اسی شرم یہ سب ہیں تری اشعار قیامت
 فراق یار میں جسکی پلک ساری رات
 عجیب سحر کی رہی جھکو پیرا سے رات

وہ دنیا تو ہوا اپنا فرما دیا
 ہر ایک کو تو دینا سہا
 ہر ایک کو تو دینا سہا
 ہر ایک کو تو دینا سہا

مضمون قہر یار غزل میں ہیں سحر ایا
 اسی شرم یہ سب ہیں تری اشعار قیامت
 فراق یار میں جسکی پلک ساری رات
 عجیب سحر کی رہی جھکو پیرا سے رات

روزنامه کیهان

کیا پانچویں

فہرست

عزیز! ہمراہ اسطورہ ہو گیا کیا ظالم	آج ہاتھوں میں ملی تونی خاک کیا باعث
دیکھ کر اس گل خاک ہو گیا وحشہ	اگلے نے خاک اپنا گریبان کیا کیسے باعث

شرم حیرت ہی می گالینو کا اوس بتانے
محبو الغام نیا آج دیا کیا باعث

دفتہ اوٹھ گئی دنیا سی وفا کیا باعث
 میرا اور تیرا کہی نہ ملا کیا باعث
 آج کل مجھے نہ ناع ہی خفا کیا باعث
 اب اثر کرتی نہیں کدو کیا باعث
 یہ خطا ہی کوئی ہے کہ ہوا کیا باعث
 کچھ ہی تونی نہ کیا سوخ ہوا کیا باعث
 بدخ میں آج مراد نہ لگا کیا باعث
 اس سبب نہ لگا اور ہوا کیا باعث
 اکدن آسوخ ترا دل نہ لگا کیا باعث
 اسی فلاں کہ نہ تو گرتے ٹپا کیا باعث
 اشک کہ لڑ جو گرتا اوٹھ گیا باعث

روٹھ کر مجھے وہ کافر نکال کیا پاش
 پوچھتا مجھے وہ کافر بی تبا کیا پاش
 حق تو یہ ہے یہی تشویش رکھتی ہی
 وصل میں بھی لہجہ کو ملتا نہیں چین
 خود بخود آج چلی آتی ہیں آنسو ہی پاش
 دھتے دام میں زلفوں کے پس کا کین
 پوچھا گلچین سے میں نے کہ تبادی محکو
 کہا اوس نے کہ وہ گلرو نہیں تیری ہوا
 اکے نامہ مری فریاد سی بی چین ہوا
 زلزلہ میں مگر ناؤں کے ہے سار عالم
 کیا دلا یا نے نے نظروں کے گرا ہج کو

[illegible][illegible]

یاد کن کہ جو کہ در دل خجالت
 و در کمال غم و اندوه
 و در کمال غم و اندوه
 و در کمال غم و اندوه

ای یار ہم جو کرتی ہستی تیری بدگو یاد	اپنا ہی نیکی کر نیو دل چاہتا نہیں
ایسی تو چال ہوگی نہ کبک دری کو یاد	چلتا ہی ہے اسی تو اکھیلیو کچال
رو رو کی ہم بھی کرتی بین پیر شہسہ یاد	بچا جو آسمان پہ چمکتی ہے ابنین
جادو گیا وہ بھول جو تھا سامری کو یاد	چتون کو تیری دیکھ کی اسی فتنہ زمانہ
اوس ماہر کو کرتی بین ہم دل لگی کو یاد	کیا کیا سننے سننے میں اونی نہیں کہا
کیا حشر کو کر نیکی تو سے داؤگے کو یاد	انصاف کچچکا نہ ہمارا تو ای خدا
کرتا ہی اک زمانہ تری شاعری کو یاد	شعرون کو شوق چوڑ دیا توئی آب
کیونکر کریں نہ ہم تری شاعر کی یاد	موزون بزرگ جوعہ قد ہی ترا کلام
کرتا ہوں زلف یاں میں ابتری کو یاد	ہوتا ہی دل مرا جو پریشان دوستو
ہی آپکی دہن کی خوشی ککے کو یاد	ہوئی نہ عندلیب سہا کر فغان کی طرز
کرتا ہوں اسے صنم جو تری کافر کو یاد	کچھ میں جاکی بیٹھیے کتابچی ل ہی
رہتی ہی اس سب سے تری ہر کو یاد	ای جان توئی دن میں مانیگی گھر کیا
ای عشق تیری کرتی ہیں ہر سہری کو یاد	خجکیو کہ راہ رست پہ تو نے رکا دیا
اوس لڑا کی کرتی ہیں ہم دلیری کو یاد	نہ ناز اور زور وہ دل لگی گیا ہی آج
کرتا ہی بعد مرگ کوئی کب کی یاد	سچا ہنسا میں زندگی مستحار کے

یاد کن کہ جو کہ در دل خجالت
 و در کمال غم و اندوه
 و در کمال غم و اندوه
 و در کمال غم و اندوه

یاد کن کہ جو کہ در دل خجالت
 و در کمال غم و اندوه
 و در کمال غم و اندوه
 و در کمال غم و اندوه

یاد کن کہ جو کہ در دل خجالت
 و در کمال غم و اندوه
 و در کمال غم و اندوه
 و در کمال غم و اندوه

زیر برود تر سے خیال ہی یا زار غ سیاہ | یا اعلام چشمے کو کیا حراب مین بند
 شمرم کیا حال کہ مین گردش چرخ دون سے | رنج کیا کیا بیت مکر اس دل بیتاب مین بند
 وہی تفسیر کرے تیرا گندگار پسند | جس سزا کو کرے ہر مار تو ای بار پسند
 زلف کشین کا مین یوانہ نہو بس اپنی لٹی | مجھ سے یہ جنت کو آتی ہی شب تار پسند
 پہو گیا لکبلی ہی لیکلی از خود رفتہ | آگنی اوس بت میکیش کی جو تار پسند
 تیج ابرو فی نہتی کیے لاکون زخمے | خانہ جنگون کو نہیں یہ تری ہمار پسند
 مگر عشاق کی ہر روز خبر سننا ہے | میر قاتل کو اب آیا ہی ہم بار پسند
 جنس دل کیہ کی ریجہا ہی بہت وہ تو | زیب ہی کہی اگر اسکو خریہ ار پسند
 خط مین تعریف خط سب لکھی ہی مین | اسکو کیونکر نہ کر گیا بت عیار پسند
 جب وہ کلو ہو ہم خوش تو آئی غمخو | سوتلی اور چنبیلی کی ہون کیا بار پسند
 پہو لگنید یکجا جو کتر امری خط کو لیکر | شاید آئی او سے طو دل نگار پسند
 دل جگر کی جو قیہ اپنی کہی لاکي کباب | یا آئی نگری وہ بت میخوار پسند
 اک فقط مین نہیں یوانہ تقریر جنم | ساری عالم کو ہی اوشن رخ کی گفتار پسند
 عید کی چاند کی سورتا اوی سے کہی ہی مین | اکے نامی کو وہ مین ابرو خمدار پسند

[illegible]

<p>تشیبہ تری چہرہ پر نور کو دینا ہو تارہ اگر درخ رخ ماہ مبین پر</p>	<p>میں حال غم ہر بیان کیا کروں کہ شمع صد سہی بغیر اسکی مری جان خزین پر</p>	<p>دل میں چشم مست یار آتا ہی نظر یہ کمان ہی طعنت اچھید تیرے نام میں سن کر گس کیا تری نکلہ نکاح عید پر چا چھا کلن تونی کیا موتوں تو اس کی سچ رخت تن کیا جاہد ہستی کی پھندا ڈھکی جہنمیں یوانہ تیرا بس یہی دیوانہ کتے ہیں چھتی نہ بھگیاں کی چنار پر اور گئی کیا نیند میری طرح یاد نہ لگتا جاؤں کیا گلگشت کو انی زنجیر و بار عاشقان ہر ملک کی جان قاتل جانیگی اگر پانی میں نکالی تھی آئینہ کے قوت باغ میں گل نظر نہ کر گئی کیا شبنم</p>
<p>جام میں خمبہ کی میخوار آتا ہی نظر آئینہ میں ل کی گس یار آتا ہی نظر دیکھتا ہوں جب کو میں بیا ر آتا ہی نظر چشم گرمان روزن یوار آتا ہی نظر آج کل دست جہنم بیکار آتا ہی نظر جو ترابہوش بھی شیار کا تہ ہے نظر حبیب تیرا آنسووں کا تار آتا ہی نظر تو جو راہ مجھ کو شب بیدار آتا ہی نظر بی تری ہر گل چمن میں خار آتا ہی نظر ابروی چشم ترا توار آتا ہی نظر آئینہ میں شعلہ زخماں آتا ہے نظر تیرا سر کا طالب بے دیار آتا ہے نظر</p>		

<p>افسوس دل نہ دار کی سہ پھینک لیں</p>	<p>ہاں افسوس ہوا ہزار افسوس دل نہ دار کی سہ پھینک لیں</p>	<p>ایک کھینک لیں تیری گونگ ایک کھینک لیں تیری گونگ</p>
<p>کم ہوا سویتوں کا ہمارا افسوس کر رہا ہوں دم شمار افسوس لے گیا دل کا وہ قرار افسوس</p>	<p>ہمارا شکون کا اپنی ٹوٹ گیا نہیں آتا تو اسے سچ زمان بیقرار ہے ہی اب تواتھ ہر</p>	<p>نہیں توار ابد افسوس سویتوں کے دل میں نہ ہوا افسوس شرم ہونے پر ہر افسوس</p>
<p>اور سکو سینے سے کیا لگاؤں شرم میرا سینہ ہے داغدار افسوس</p>		
<p>مجھ کو بھولا ہے وہ نگار افسوس غیر سویتوں کے کا ہمارا افسوس نہ کھلی زلف مشکبار افسوس نہوے ہم ترے شمار افسوس دل کو آتا نہیں قہر افسوس ہم ہیں نظروں میں تو کی غار افسوس نہوایا رہا ہکتا افسوس نہیں چلتے یہ ذوالفقار افسوس ملی کا فر کو ذوالفقار افسوس نہوایا رہا ہکتا افسوس</p>	<p>تکروں کیوں میں بار بار افسوس ہم نہ کویتوں تری ہمارا افسوس نہ مٹے ہوا مشام کبھے ایک عالم خدا ہوا لیکن ایک دلبر کے پیر میں دم بھر غیر کے ساتھ بن جاتے ہیں دست حسرت میں نہ چلیکے قتل کرتے نہیں وہ ابرو سے کستی ہیں دیکھ کر ہوں شیرے مجھے ہر دم نے ایک ن بوجھا</p>	<p>نہیں توار ابد افسوس سویتوں کے دل میں نہ ہوا افسوس شرم ہونے پر ہر افسوس نہیں توار ابد افسوس سویتوں کے دل میں نہ ہوا افسوس شرم ہونے پر ہر افسوس</p>
<p>چھینک لیں تیری گونگ چھینک لیں تیری گونگ</p>	<p>ایک کھینک لیں تیری گونگ ایک کھینک لیں تیری گونگ</p>	<p>ایک کھینک لیں تیری گونگ ایک کھینک لیں تیری گونگ</p>

[illegible]

چمن میں کیا وہ گل آیا تھا بل
کہ ہی ہر شاخ جب کہ کر مثل ان خوش
گئی دل کی طرح جان او کی چراہ
اوٹھا پہلو سے جتے کہ قبا پوش
نہیں جتنا ہی نالہ میرا سستے
بزرگ شیشہ ہی کیا پنہ درگوں

یولینہ	جو کہ پولین تو گستاخی کر خاموش	کین ہم کو نکراؤں سے محال ہی تھم
		صاد و مطلقہ

دیکھئے گزین پہ تیرا قص
بہلون کا کسے خوش آیا قص
وہدین آئے دیکھ کر ہرا
گلشنِ روئے یار کو دیکھا
دیکھ کر دوہِ جامِ سستی میں
آئی گردش میں توجہ پیرے آنکھ
ناز سے وہ جا آئے آنکھوں میں
ساپہ بھی اوسکا رقص کرنے لگا
استدہ سے پسند طبع ستم
کہتے ہیں سب چمکتے سب بجلی

پروگرام سیمینار

در غزلان کی کوی بی تو نگار رخسار
 حسن بین چاند سبزه چو بوی خوش باری
 لاله ای بی تو نشسته بر لبان عارض
 زلفش ز لعلی که بر لبان عارض
 منیر و دهن کبوتری که بر لبان عارض
 نظراتی بین چو بوی خوش باری
 لبش زین بین زلفش بین عارض
 دهنش زین بین زلفش بین عارض

آغاز سے ہی کام نہ انجام سی غرض دو دہر مجھ کو ہی اسی مصداق سی غرض اسی پیشگی جو ہی تجھے انعام سے غرض کچھ اور کو دیتے ہی نہ اسلام سی غرض مطلب صبح سی ہی نہ ہی شام سی غرض کیا چھو اور کئی نامہ و پیغام سے غرض مجھ کو نہیں ہی عاشق بدنام سی غرض ساقی نہیں ہی مجھ کو تری جام سی غرض	آنکھ کمال کچھ نہیں لے دیا انوسین ہی دل میں عشق ابرو و خمد لریار کا دیتا ہوں نقد جان بھی قاصد وادہ ہو جو بوجہ سے بین اس سب کا ذکر وراثت آہوں پھر ہی زلف و رخ یار کا خیال کہتے ہیں نامہ برسے وہ خط چھو کر دل سے چکا مر تو وہ کہتا ہی پیوفا عاشق ہوں میں تو نہ کس سر خور یار کا
--	---

محبون کی طرح دشت نوردی کرنگی شرم مطلب گہری ہی نہ درو بام سے غرض	آئینہ ہو گیا بس کیکی حیران عارض لوح قرآن ہی حسین آئین سجدہ ابر قاف آتے ہیں پر یان ہی کی لٹا عکس کا رنگ جو اسکا کبھی ٹپ جانیگا ایسی آپ کی نکلیوں جن پر ہی لٹا
--	--

صورت بہ نظرائی خود خوشنما عارض
 خط عارض و ہی تفسیر تو قرآن عارض
 راہ کیا کہتی ہیں حضرت انسان عارض
 درو دیو لڑ کو کر دی گا گلستان عارض
 حلقہ گوسے خاتم توسلیمان عارض

۴۶
 بکوی خوشنما عارض
 حسن بین چاند سبزه چو بوی خوش باری
 لاله ای بی تو نشسته بر لبان عارض
 زلفش ز لعلی که بر لبان عارض
 منیر و دهن کبوتری که بر لبان عارض
 نظراتی بین چو بوی خوش باری
 لبش زین بین زلفش بین عارض
 دهنش زین بین زلفش بین عارض

[illegible]

九

[illegible][illegible]

[illegible]

فانی
توسعه تجرید کما فی قلین و در بیرون
میت شهبان فانی فانی فانی فانی
میت شهبان فانی فانی فانی فانی
میت شهبان فانی فانی فانی فانی
میت شهبان فانی فانی فانی فانی

از روی جانان
 سینه‌ای که در گنجینه‌ی دل
 سالکین و عشاق
 کسرت گوشت و استخوان
 قتل و کشتن و زدن
 زهر و پیکر و خون
 دل و جان و جسم
 عاشق زار و دل‌سوز
 کجا مقابله با این کلمات

عاشق راز تر از تر است
جاده روا و سگ مقابل نیست
۵۵

پیرایه عشق و محبت و کمال می آید
چون که در وقت کمال می آید
ایکین که این است که کمال می آید
بنین که این است که کمال می آید
ایکین که این است که کمال می آید
کمال می آید

[illegible]

دل لگان نہ بھی اس عشق میں ہونی چاہیے
 ساقی پہ نہ کھلے اس عشق میں ہونی چاہیے
 دل لگان نہ بھی اس عشق میں ہونی چاہیے
 ساقی پہ نہ کھلے اس عشق میں ہونی چاہیے

سست و بخت و ہوی بل کیار ہی ہم ستم
 کرتی ہیں ہیکل کسا مان شام ہی ہم
 ہوتی آقا زمین آگاہ نہ انجام ہی ہم
 خاک ہونک و تری نامہ پیغام ہی ہم
 یون تو خوش تہو نہیں کی پیغام ہی ہم
 ہی یقین کی بھی ہو شونگی نہ اٹم ہی ہم
 اب خفا ہوتی نہیں یاد شام ہی ہم
 دیکھ لیتی ہیں مگر اسکو درو با ہم ہی ہم
 مگر تینک نہیں آگاہ تری نام ہی ہم
 اگر کی طرح جلی گری حمام سے ہم
 کہ سمجھتے نہیں کم روشیام ہی ہم
 روز کرتی ہیں سحر کی سرشام ہی ہم
 تیر کام اور ہو شیو بادام ہی ہم
 ہو کی بچ جائیں جو میا و تری دام ہی ہم
 پاٹ دین آج آو خلعت انعام ہی ہم

جام ہی اب تو پلا اور سکھو ساقی
 سبج چھو لوئی بچا کہنی بدلیں گل کی
 دل دیتی کہی نی دیدی جتنی جو نہیں
 چٹکی دل میں اگر کہی کلا بھیجا
 وعدہ آج کا کر یا کر کشادہ ہو کر دل
 جیتے جی سچ سی زلف توئی نکلتا معلوم
 یا تری تپتی ہم اسکی برائتی تھے
 یہ تو قدر تھی کمان گزین جو او جان
 اسی بہت پر نشین تھی تو میں ہم تجھ پر
 غیر کو ساتھ جو اس گل کے نہاتی دیکھا
 دور غریبے قتل میں شانی کیونکر
 یون سیر ہو ہی وقت میں ہمارے تھے
 گری شمع منم کا دل شیدا تھا میں
 چہ نہ سہوا ہون کی لعل کی چند ہی تھیں
 لالی کسوت جو لیر کا ہار سے قاصد

دل لگان نہ بھی اس عشق میں ہونی چاہیے
 ساقی پہ نہ کھلے اس عشق میں ہونی چاہیے
 دل لگان نہ بھی اس عشق میں ہونی چاہیے
 ساقی پہ نہ کھلے اس عشق میں ہونی چاہیے

دل لگان نہ بھی اس عشق میں ہونی چاہیے
 ساقی پہ نہ کھلے اس عشق میں ہونی چاہیے
 دل لگان نہ بھی اس عشق میں ہونی چاہیے
 ساقی پہ نہ کھلے اس عشق میں ہونی چاہیے

ای فلک سببش اوس کی شامی اگر کن
ساقیا تو می گلو که پیاله بر دے
عشق نہاں میں اور کچھ نہیں لاء ہے
جانڈ کی طرح او کو کیتی ہیں دور سے ہم
وینکے تشبیہ تری نگہں غور سے ہم
رابطہ پر یوں کر نیکی نہ کھی عور سے ہم

اگر کسی آئینہ دل میں گدردت ای شہرم
صاف ہوں گی نہ کہی اوس شب مغرب و شہرم

رند بشر یہ کو خدایہی نیکو آرام سی کام
 وعدہ افشیا کی جاسے ہو تو آئیو جلد
 خواہش عطری اور کچہ نہ تناکل
 خطا مراد کی پڑنا یا نہ پڑنا تجھ کو کیا
 کام فرماتا ہی وہ جھکو کہ رستم نہ
 جب سی زنا رحبت کو تری پہنای
 نامہ دیکر جو کما حال مرا قاصد نے
 جان جانگی اگر الفت ابروی بیجے
 کیون عاشق سون کہ نایاب نانی لہ
 دیکر لہنی سی ریر و کے ہی طلب ہمار

۱۰
 ۱۱
 ۱۲
 ۱۳
 ۱۴
 ۱۵
 ۱۶
 ۱۷
 ۱۸
 ۱۹
 ۲۰
 ۲۱
 ۲۲
 ۲۳
 ۲۴
 ۲۵
 ۲۶
 ۲۷
 ۲۸
 ۲۹
 ۳۰
 ۳۱
 ۳۲
 ۳۳
 ۳۴
 ۳۵
 ۳۶
 ۳۷
 ۳۸
 ۳۹
 ۴۰
 ۴۱
 ۴۲
 ۴۳
 ۴۴
 ۴۵
 ۴۶
 ۴۷
 ۴۸
 ۴۹
 ۵۰
 ۵۱
 ۵۲
 ۵۳
 ۵۴
 ۵۵
 ۵۶
 ۵۷
 ۵۸
 ۵۹
 ۶۰
 ۶۱
 ۶۲
 ۶۳
 ۶۴
 ۶۵
 ۶۶
 ۶۷
 ۶۸
 ۶۹
 ۷۰
 ۷۱
 ۷۲
 ۷۳
 ۷۴
 ۷۵
 ۷۶
 ۷۷
 ۷۸
 ۷۹
 ۸۰
 ۸۱
 ۸۲
 ۸۳
 ۸۴
 ۸۵
 ۸۶
 ۸۷
 ۸۸
 ۸۹
 ۹۰
 ۹۱
 ۹۲
 ۹۳
 ۹۴
 ۹۵
 ۹۶
 ۹۷
 ۹۸
 ۹۹
 ۱۰۰

[illegible]

۵۷
 بخت تو را کمون بین کهنی و نیا
 بخت مجبورین غلام زری تکراری
 دگر نهادی کی بحث کنی بیک نام
 کام بگوئی بخت او کی بختی نام
 هم تو ای قاتی ملاقاتی بختی
 بوی بختی از بختی بختی بختی
 ده و دستان بختی بختی بختی
 کین در دل زاری بختی بختی

عشق را می بیند و به کمال برسد
ای

غنچه خیزد بر تنی سحرآمیز / مشک بویک در دامن گلزار
 باراد کبابی که برین تن / آتش کزین دامن گلزار
 در بر طبعی که برین تن / آتش کزین دامن گلزار
 غنچه خیزد بر تنی سحرآمیز / مشک بویک در دامن گلزار

ایسی شمع که گمان برآورد / هر گاه که برین دامن گلزار پیش یوسف بنی که لکزه یار / جلالت برین دامن گلزار یاد آید تا بهی چه دم تری / سر کوکراتی برین دامن گلزار	هر گاه که برین دامن گلزار / جلالت برین دامن گلزار سر کوکراتی برین دامن گلزار / جلالت برین دامن گلزار
--	---

هم سخن رتی توی یادش / یار تو آب بگریه برین دامن گلزار	هم سخن رتی توی یادش / یار تو آب بگریه برین دامن گلزار
---	---

در دایف / یار تو آب بگریه برین دامن گلزار در دایف / یار تو آب بگریه برین دامن گلزار در دایف / یار تو آب بگریه برین دامن گلزار در دایف / یار تو آب بگریه برین دامن گلزار در دایف / یار تو آب بگریه برین دامن گلزار در دایف / یار تو آب بگریه برین دامن گلزار در دایف / یار تو آب بگریه برین دامن گلزار در دایف / یار تو آب بگریه برین دامن گلزار در دایف / یار تو آب بگریه برین دامن گلزار در دایف / یار تو آب بگریه برین دامن گلزار	در دایف / یار تو آب بگریه برین دامن گلزار در دایف / یار تو آب بگریه برین دامن گلزار در دایف / یار تو آب بگریه برین دامن گلزار در دایف / یار تو آب بگریه برین دامن گلزار در دایف / یار تو آب بگریه برین دامن گلزار در دایف / یار تو آب بگریه برین دامن گلزار در دایف / یار تو آب بگریه برین دامن گلزار در دایف / یار تو آب بگریه برین دامن گلزار در دایف / یار تو آب بگریه برین دامن گلزار در دایف / یار تو آب بگریه برین دامن گلزار
--	--

غنچه خیزد بر تنی سحرآمیز / مشک بویک در دامن گلزار
 باراد کبابی که برین تن / آتش کزین دامن گلزار
 در بر طبعی که برین تن / آتش کزین دامن گلزار
 غنچه خیزد بر تنی سحرآمیز / مشک بویک در دامن گلزار

غنچه خیزد بر تنی سحرآمیز / مشک بویک در دامن گلزار
 باراد کبابی که برین تن / آتش کزین دامن گلزار
 در بر طبعی که برین تن / آتش کزین دامن گلزار
 غنچه خیزد بر تنی سحرآمیز / مشک بویک در دامن گلزار

٢٤

[illegible]

عطرین مشکین خنبرین تیار و محبو
خاک انگویندین تیسرے تجکو دزد کا ہرگز
صورتِ ائینہ لیس کر دیا حیران محبو
سچ بتا دو کہ محبت میں زیادہ ہمسے
میں دزد دیدہ گھاہوں جو دکھا تو کہا
قتل اس ناز و آواز میں نہوتا کیوں کر

یار مجھے تو کھو کیلئے دسو اس کیا
شعرم کی بات ہے کیونکہ تہی نہ کیا لیکن گلیاں

مگر گر کیا رقیب شادی کی جا نہیں
کس طرح میں کون کہ مرا جی نہیں
تشخیص کیا طبیب کبریٰ اس مرض کی آہ
ریخ و ملال و شو کو ای ٹل نہ دیجیے
کیا جانی دلبری کی وہ انداز ہمدرد
بکائی بہار ہول کسے باغ میں مگر
قاصد سی راز دل نہ کیگا حجاب سے

۵۹

مشتی گلی کی ہر تکی ہو
توئی کو سا جو تین دہ شکر
جس ابدان میں کبھی ہی ترن کار
پلوی ادھ گیا جودہ
عقل من مار وون سار دل کا لین
کچھ کر کون کہہ کل تو فامین
مت ہوئی لکای بی نرا انگین
جس ای کی بل جور جہا نہیں
ان یستی پروردگار

کلیاتی و عمومی
کیفیتی و کمی
کمی و کیفی

افزار

اقرار کر کے آئے کا آیانہ اب ملک
 دو چار بوسے مانگی تھی کہ تنگی منہ پر
 اتنا ہی شکر اب بھی جو قصاصی خط آیا
 شیریں ادا سمجھ کے نہ وارفتہ ہو ملا
 اسدنی دیا اویسی ایسا جمال حسن
 ایسی حیا و شرم عطا حق نی او سکوی
 خود مین و خود پرست کے وہ شوخ خود پسند
 کیون توئی جیسا ہن گل چاک کر دیا
 اچھا ہوا تیر نہ کچھ عشق میں رہے
 ہوتی ہیں مست سونگہ کی نرم پورفت
 دیوانہ کر دیا مجھے اسے غیرت پر
 یاران رنگ گان کا تپا کس سے ہو جیسے
 شمس بہار وہ مبارک کی جس سے دوستی
 عارفان نوح سمجھیں سب کو دیکھنا
 ایسا شرم کو فراق میں ہو ٹھونچ جان

یہ عہد تجھسا کوئی بھی آئید فانی نہیں
 اوس خود غرض نی ایک ہی بوسا و نہیں
 نامی کو میری یار نے برزی کیا نہیں
 بسجھی چہرے میں بھامین انکی مزا نہیں
 وارفتہ اوسکا کونسا شاہ و گد نہیں
 گھالی کا لفظ منہ سے کینی سنا نہیں
 ہرگز کیسا بات وہ بت مانتا نہیں
 میری دل جنون جو تجھے اسی صبا نہیں
 اب تو کوئی نظر میں ہمارے برائے نہیں
 کم موج می سے موبہ باد صبا نہیں
 کیونکر کون میں لٹ کو کالی ہلا نہیں
 ایسے گئی زمین پہ کہیں نقش نہیں
 سج ہی شکل کیسا کوئی آشنا نہیں
 آنسو ابھی تو آنکھ سے اپنی گرا نہیں
 اب تک تو راز عشق کسی سرگرا نہیں

[illegible]

سوخته کرد یا دل نیز بجاکر اوستی | خوب مشاقی ہی وہ یاد جفا کاری میں
حال دل پنا تو ظہار کنز نایب سرم | اک زمانہ ہی شکر کی طرف راہی میں

زندگی اینجا بسوئی ہی بخواری مین
نام مشهور کیا اپنا ستمکاری مین
خواب مین بوسه لیا تہا زخا چو ایتنا
چو گئی جان ہوا تیر ہوا خواہدین کی
وہ دھری در کی فقیری مین ہی ای شہ
دل ہی بیا دئی طرح کی کرتا ہی دوشوخ
بوسہ کب تکوں مین جو کیفیت ہے
پنس گیا سلسلہ زلف مین جو دیوتا
شہر راہ شر بار بار اسے جان ہے
عشر کی مری ستارنی سوانہ کیا

حبسکو ہی عشق حسین ابن علی سیاحی شرم
رستی ہیں شیر خدا اسکے مددگاری ہیں

۱۰۰
 ۱۰۱
 ۱۰۲
 ۱۰۳
 ۱۰۴
 ۱۰۵
 ۱۰۶
 ۱۰۷
 ۱۰۸
 ۱۰۹
 ۱۱۰
 ۱۱۱
 ۱۱۲
 ۱۱۳
 ۱۱۴
 ۱۱۵
 ۱۱۶
 ۱۱۷
 ۱۱۸
 ۱۱۹
 ۱۲۰
 ۱۲۱
 ۱۲۲
 ۱۲۳
 ۱۲۴
 ۱۲۵
 ۱۲۶
 ۱۲۷
 ۱۲۸
 ۱۲۹
 ۱۳۰
 ۱۳۱
 ۱۳۲
 ۱۳۳
 ۱۳۴
 ۱۳۵
 ۱۳۶
 ۱۳۷
 ۱۳۸
 ۱۳۹
 ۱۴۰
 ۱۴۱
 ۱۴۲
 ۱۴۳
 ۱۴۴
 ۱۴۵
 ۱۴۶
 ۱۴۷
 ۱۴۸
 ۱۴۹
 ۱۵۰
 ۱۵۱
 ۱۵۲
 ۱۵۳
 ۱۵۴
 ۱۵۵
 ۱۵۶
 ۱۵۷
 ۱۵۸
 ۱۵۹
 ۱۶۰
 ۱۶۱
 ۱۶۲
 ۱۶۳
 ۱۶۴
 ۱۶۵
 ۱۶۶
 ۱۶۷
 ۱۶۸
 ۱۶۹
 ۱۷۰
 ۱۷۱
 ۱۷۲
 ۱۷۳
 ۱۷۴
 ۱۷۵
 ۱۷۶
 ۱۷۷
 ۱۷۸
 ۱۷۹
 ۱۸۰
 ۱۸۱
 ۱۸۲
 ۱۸۳
 ۱۸۴
 ۱۸۵
 ۱۸۶
 ۱۸۷
 ۱۸۸
 ۱۸۹
 ۱۹۰
 ۱۹۱
 ۱۹۲
 ۱۹۳
 ۱۹۴
 ۱۹۵
 ۱۹۶
 ۱۹۷
 ۱۹۸
 ۱۹۹
 ۲۰۰
 ۲۰۱
 ۲۰۲
 ۲۰۳
 ۲۰۴
 ۲۰۵
 ۲۰۶
 ۲۰۷
 ۲۰۸
 ۲۰۹
 ۲۱۰
 ۲۱۱
 ۲۱۲
 ۲۱۳
 ۲۱۴
 ۲۱۵
 ۲۱۶
 ۲۱۷
 ۲۱۸
 ۲۱۹
 ۲۲۰
 ۲۲۱
 ۲۲۲
 ۲۲۳
 ۲۲۴
 ۲۲۵
 ۲۲۶
 ۲۲۷
 ۲۲۸
 ۲۲۹
 ۲۳۰
 ۲۳۱
 ۲۳۲
 ۲۳۳
 ۲۳۴
 ۲۳۵
 ۲۳۶
 ۲۳۷
 ۲۳۸
 ۲۳۹
 ۲۴۰
 ۲۴۱
 ۲۴۲
 ۲۴۳
 ۲۴۴
 ۲۴۵
 ۲۴۶
 ۲۴۷
 ۲۴۸
 ۲۴۹
 ۲۵۰
 ۲۵۱
 ۲۵۲
 ۲۵۳
 ۲۵۴
 ۲۵۵
 ۲۵۶
 ۲۵۷
 ۲۵۸
 ۲۵۹
 ۲۶۰
 ۲۶۱
 ۲۶۲
 ۲۶۳
 ۲۶۴
 ۲۶۵
 ۲۶۶
 ۲۶۷
 ۲۶۸
 ۲۶۹
 ۲۷۰
 ۲۷۱
 ۲۷۲
 ۲۷۳
 ۲۷۴
 ۲۷۵
 ۲۷۶
 ۲۷۷
 ۲۷۸
 ۲۷۹
 ۲۸۰
 ۲۸۱
 ۲۸۲
 ۲۸۳
 ۲۸۴
 ۲۸۵
 ۲۸۶
 ۲۸۷
 ۲۸۸
 ۲۸۹
 ۲۹۰
 ۲۹۱
 ۲۹۲
 ۲۹۳
 ۲۹۴
 ۲۹۵
 ۲۹۶
 ۲۹۷
 ۲۹۸
 ۲۹۹
 ۳۰۰
 ۳۰۱
 ۳۰۲
 ۳۰۳
 ۳۰۴
 ۳۰۵
 ۳۰۶
 ۳۰۷
 ۳۰۸
 ۳۰۹
 ۳۱۰
 ۳۱۱
 ۳۱۲
 ۳۱۳
 ۳۱۴
 ۳۱۵
 ۳۱۶
 ۳۱۷
 ۳۱۸
 ۳۱۹
 ۳۲۰
 ۳۲۱
 ۳۲۲
 ۳۲۳
 ۳۲۴
 ۳۲۵
 ۳۲۶
 ۳۲۷
 ۳۲۸
 ۳۲۹
 ۳۳۰
 ۳۳۱
 ۳۳۲
 ۳۳۳
 ۳۳۴
 ۳۳۵
 ۳۳۶
 ۳۳۷
 ۳۳۸
 ۳۳۹
 ۳۴۰
 ۳۴۱
 ۳۴۲
 ۳۴۳
 ۳۴۴
 ۳۴۵
 ۳۴۶
 ۳۴۷
 ۳۴۸
 ۳۴۹
 ۳۵۰
 ۳۵۱
 ۳۵۲
 ۳۵۳
 ۳۵۴
 ۳۵۵
 ۳۵۶
 ۳۵۷
 ۳۵۸
 ۳۵۹
 ۳۶۰
 ۳۶۱
 ۳۶۲
 ۳۶۳
 ۳۶۴
 ۳۶۵
 ۳۶۶
 ۳۶۷
 ۳۶۸
 ۳۶۹
 ۳۷۰
 ۳۷۱
 ۳۷۲
 ۳۷۳
 ۳۷۴
 ۳۷۵
 ۳۷۶
 ۳۷۷
 ۳۷۸
 ۳۷۹
 ۳۸۰
 ۳۸۱
 ۳۸۲
 ۳۸۳
 ۳۸۴
 ۳۸۵
 ۳۸۶
 ۳۸۷
 ۳۸۸
 ۳۸۹
 ۳۹۰
 ۳۹۱
 ۳۹۲
 ۳۹۳
 ۳۹۴
 ۳۹۵
 ۳۹۶
 ۳۹۷
 ۳۹۸
 ۳۹۹
 ۴۰۰
 ۴۰۱
 ۴۰۲
 ۴۰۳
 ۴۰۴
 ۴۰۵
 ۴۰۶
 ۴۰۷
 ۴۰۸
 ۴۰۹
 ۴۱۰
 ۴۱۱
 ۴۱۲
 ۴۱۳
 ۴۱۴
 ۴۱۵
 ۴۱۶
 ۴۱۷
 ۴۱۸
 ۴۱۹
 ۴۲۰
 ۴۲۱
 ۴۲۲
 ۴۲۳
 ۴۲۴
 ۴۲۵
 ۴۲۶
 ۴۲۷
 ۴۲۸
 ۴۲۹
 ۴۳۰
 ۴۳۱
 ۴۳۲
 ۴۳۳
 ۴۳۴
 ۴۳۵
 ۴۳۶
 ۴۳۷
 ۴۳۸
 ۴۳۹
 ۴۴۰
 ۴۴۱
 ۴۴۲
 ۴۴۳
 ۴۴۴
 ۴۴۵
 ۴۴۶
 ۴۴۷
 ۴۴۸
 ۴۴۹
 ۴۵۰
 ۴۵۱
 ۴۵۲
 ۴۵۳
 ۴۵۴
 ۴۵۵
 ۴۵۶
 ۴۵۷
 ۴۵۸
 ۴۵۹
 ۴۶۰
 ۴۶۱
 ۴۶۲
 ۴۶۳
 ۴۶۴
 ۴۶۵
 ۴۶۶
 ۴۶۷
 ۴۶۸
 ۴۶۹
 ۴۷۰
 ۴۷۱

[illegible]

[illegible][illegible]

جسکے سبب چوگردیا اک جهان کو
 گو جان عاشقی میں گئی نام تو ہوا
 اہل گھل کے تیری عشق میں لایا
 اسی سوز عشق تو نے جلایا یہی اس قدر
 پریشاں کہ آج جبکہ اونی زیب تن
 کو چال مل کہوں تو کہتا ہی جان نہ
 دیکھا سو فلک تو گنگا کنی یہ وہ شوخ
 جی جیا کیا رہے ہر اس میں جو ہر سو
 کل کو غدا نے تیری شرمندہ کر دیا

یارب جدا نہ کھجیو او میں میری جان کو
 لازم یہی ہی سو دو کہوں اس نیاں کو
 تو دیکھ میری پوست کو اور ہاتھوں کو
 اظہر نیا دیا یہی سر ہر اک استخوان کو
 خجالت بانی بانی غیب آسمان کو
 ستے کہ میں نہیں شکر اس شان کو
 کیوں بار بار دیکھتے ہو آسمان کو
 نامہ نہیں میں لکھتے کا نامہ ہر حال کو
 تھا نسخ وہ سفید کیا ارغوان

از دست وصل نه چال گنجی چو افسوس
 تبیین سمیعون که گنجی و انبیا شریک
 جگر و نجب بین طلیح لبه لبان
 دم نظاره او شکی باغ نین پیرودنا

قدر دان بود حسین الهمی نیای شرم
 ناز بر دار کھی هواپنا غریب ار بکھے ہو

جسکے سبب چو رو دیا اک جهان کو
 گو جان عاشقی میں گئی نام تو ہوا
 گھل گھل کے تیری عشق میں لاف سو ہوا
 اسی سوز عشق تو فی جلا ہی اس قدر
 پرشاک تے آج جہاں آؤں زیب
 کہ چال دل کوں تھو کہتا ہی چل نہ
 دیکھا سو فلک تو لگا گئی یہ وہ شوخ
 جی جگیا رہے ہر اس میں جو ہو سوخ
 گل کو غدار نے تری شرمندہ کر دیا

یارب جدا نہ کیجو اوس میری جان کو
 لازم ہی ہی سو دو کون اس نیاں کو
 تو دیکھ میری پوست کو اور استخوان کو
 آخر کیا دیا ہی اس کو استخوان کو
 نجلیت پانی پانی غیب آسمان کو
 تھے کامین زمین شکر اس شان کو
 کیون بار بار دیکھتے ہوا آسمان کو
 نامہ زمین میں لکھتے کا نامہ بان کو
 تھا سوخ وہ سفید کیا رخسار ان کو

۶۶
 ایسا کئی کرنگ گل تراود اس سے
 جس سے پون میں سے گل تر کر گیا
 وہ گل ہوا در ماتہ میں ہی کا گل
 گل کی طرح فتوح مجھی بقیاس
 جس کے شمع پنی شہناں لباس
 گر چاہتی یہ بہنہ کہی جی او اس
 اسی یار وصل ایر کا جگر راس
 افسوس ہی ہمارا امتیں کچہ پاس
 انگین ہو بول بہت ہوا داس
 پھر بھی شوق ہی پناہ دے رنج
 کیوں کہ پانون میں پناہی ہو رنج
 آج خلعت بھی پونا کہ جاگیرین
 گر کہیں انون میں سیر وہیں
 وہ شک گل چین اگر میری پات
 اون پو تو جگہ نو گیا تازہ کہی باغ
 گلشن میں جوش گل ہو لب جو بوقیا
 ابھی ہمار میں جو زرد باغ تازہ آئے
 شرمائی دیکھ کر شفق آسمان بھی
 چراہ اپنی جھکوبے سے لے لے میر کو
 مرزا ہی آپنی شخص کا بستر ہی بحر میں
 تھلاؤ پاس غیسر کو ہم دور روئین
 اسی شرم کون راحت جاتی چوٹ گیا
 پہلے اس شہی کی ثابت کر قہر میں
 ایک بوسہ لیا اسکا نہ پوئ قہر میں
 کہا قاصد کہ لایا ہون میں چنا تم صل
 دونوں رفو کا تری آیا جو دست چکاں

[illegible]

چونکہ کاشیہ وصل یا تھا جو جی
 میں بدنامی اور فحاشی رسوائی سے
 کا مضمون تو میں کبھی ہر گھٹکا کا
 ت خوابیدہ کا کہی تو کہوں میں
 بکی لپسری الفت فی کیا کہ تو اثر

اوس پریر کی یہی کشتالی جنگو
 نہیں پاس آنا مناسبتی جانی جنگو
 اور گل تر کا ساحل زبانی جنگو
 اہی سو جاؤ وہ آتی ہے کہانی جنگو
 دوست کہتا ہی مرا دین جانی جنگو

چونکہ کاشیہ وصل یا تھا جو جی
 میں بدنامی اور فحاشی رسوائی سے
 کا مضمون تو میں کبھی ہر گھٹکا کا
 ت خوابیدہ کا کہی تو کہوں میں
 بکی لپسری الفت فی کیا کہ تو اثر

غزل ان قافیوں میں اور یہی کچھ اچھی قسم
 ایسی بہاتی ہی تری سر بیاسے جنگو

اپنا چلا ہی گویا پہنچنے کی جنگو
 اور پھر یوں کی عبت بوی نگہانی جنگو
 ماتہ میں رخ کی ہی ہندو گانی جنگو
 اپنی تصویر زرا دیجیے جانی جنگو
 جوتی بہاتی نہیں جاہت چینی جنگو
 نہ ملی فرصت پیغام زبا - جنگو
 دیکھیں شانی نہیں مرثیہ خوانی جنگو
 کیا عجب ہی کہیں گل نغانی جنگو

غزل میں رہ کر کہیں جانے جنگو
 تنگدیں کی مسکلا ہو عین دیو اسیا
 کم لئی دم کو تو اسی دیدہ خونبار زرا
 ہی رت تو تسلی ہو کر دل کو کہیں
 ری اظہار وہ الفت کو تو ہی جھین کہیں
 وہ تو قاصد کو دیا ریل پیر یا دسی
 راز غنما جو چہ تھا ہی کوئی کہتی نہیں
 غیرت نامہ موزن میں سر سب شہار

۶۶
 چاہتیں کس طرح آہ جلا یا جنگو
 چاہتیں پاس تھی اسی تر کا گل
 دور سے نہ دیکھی تویں دیکھا یا جنگو
 یہ تھا ہی یہ خواہش ہی تھی جنگو
 وصل ادب کا میسر ہو نہ یا جنگو
 بیک کی طرح کی کتاب کہانی جنگو
 ابر کی طرح سے فوج میں روایا جنگو
 یہ تو کہنا نہ تھا کہی میں ہی جنگو
 جو زچہ کا اس کی چکیا یا جنگو
 اوس کی جو شراب آج ملا جنگو
 نہ ہی تھی انا تارم و سدا جنگو
 میں نہیں کہی انا تارم و سدا جنگو
 ساقی آج سے تونے پلائے جنگو
 پال چلیں کس غلامی کی لپسری جنگو
 ہاں اوس بیت کا ذرا نہ پڑنی ہو
 دل

۶۶
 چاہتیں کس طرح آہ جلا یا جنگو
 چاہتیں پاس تھی اسی تر کا گل
 دور سے نہ دیکھی تویں دیکھا یا جنگو
 یہ تھا ہی یہ خواہش ہی تھی جنگو
 وصل ادب کا میسر ہو نہ یا جنگو
 بیک کی طرح کی کتاب کہانی جنگو
 ابر کی طرح سے فوج میں روایا جنگو
 یہ تو کہنا نہ تھا کہی میں ہی جنگو
 جو زچہ کا اس کی چکیا یا جنگو
 اوس کی جو شراب آج ملا جنگو
 نہ ہی تھی انا تارم و سدا جنگو
 میں نہیں کہی انا تارم و سدا جنگو
 ساقی آج سے تونے پلائے جنگو
 پال چلیں کس غلامی کی لپسری جنگو
 ہاں اوس بیت کا ذرا نہ پڑنی ہو
 دل

[illegible]

ای بیا جبر سنا ما چون دلداری کرد
 ماری ره بیکه خون و دهن خم می کرد
 ای بی با نه بعضی به و غیبت سب
 آنگه چون که بول استور لا بهر حال تو
 ای شرم جیکه در گریه سستک سامعین
 اب اس زمین من بهر کجا ایسیر کمال تو
 دیکه کاجیر ماه کا اختر خال
 رخصت کی طرح غیر لوتو کنه کلبین
 ای تنه تیری چلنی سحر دیکه بوی جان
 ای او کو خیا به گاتیری سو اکی
 ای سیر رنگ ز کو او س می شامت
 ای شهر شکر ماه تره اسنه سب بهر
 زو بهیان قتل کر نیکا طالم نین جی
 جینا نین سد اتجی ای منجم حسین
 لوتنه دی گلی سلی لکالی مجھی اکین
 مروج بهر بیکه ای دلا تیغ ماره سے
 کشته ای بیا جبر سنا ما چون دلداری کرد
 ماری ره بیکه خون و دهن خم می کرد
 ای بی با نه بعضی به و غیبت سب
 آنگه چون که بول استور لا بهر حال تو
 ای شرم جیکه در گریه سستک سامعین
 اب اس زمین من بهر کجا ایسیر کمال تو
 دیکه کاجیر ماه کا اختر خال
 رخصت کی طرح غیر لوتو کنه کلبین
 ای تنه تیری چلنی سحر دیکه بوی جان
 ای او کو خیا به گاتیری سو اکی
 ای سیر رنگ ز کو او س می شامت
 ای شهر شکر ماه تره اسنه سب بهر
 زو بهیان قتل کر نیکا طالم نین جی
 جینا نین سد اتجی ای منجم حسین
 لوتنه دی گلی سلی لکالی مجھی اکین
 مروج بهر بیکه ای دلا تیغ ماره سے

تبریز و تبریزی

چون باریکی نایافته ای دل بیک
 که بیک جان کی قاتل بی تو زنی
 در دنیا چنانی نه که فریاد زنی
 در دنیا چنانی نه که فریاد زنی

بلکه با نوز زبان بی دست
 شسته بین دست پیوسته
 جگر بی جگر بی جگر
 ای خون منصف بی جگر
 برون و برون جان منجاری
 برون و برون جان منجاری

ای یمن شاق بین عجا که
 یون با زون کی با شوق
 آب منی شوق با شوق
 یون با زون کی با شوق
 آب منی شوق با شوق
 یون با زون کی با شوق

ای یمن شاق بین عجا که
 یون با زون کی با شوق
 آب منی شوق با شوق
 یون با زون کی با شوق
 آب منی شوق با شوق
 یون با زون کی با شوق

<p>فن کرتا سے کیا سائہ مری لکھتا ہے کیا کیا ای شرم نہ دیکھ اوس بت عیار کا نام</p>	
<p>ہر طرح ساری سینوں میں حد ہوتی جو کہ مجنون کو ہوا تھا اسی آزار ہی ہوش اور بیدار میں جی یکہ کی رفتار ہی پھر خدا جانی دلا کیلئے سیرا ہی وہ سر پہ اس حضور و خواب تری کدھار ہی ہی یقین جھک کو کمین اور گر فدا ہی وہ بولتا جو بٹ نہیں باوق الا قرار ہی کوئی سکھلا لگا کیا یا کر عیار ہی وہ حسن خوبی میں پڑا دھوکا دار ہی عشق میں تیرے منہ موند دیا ہی وہ سب افزوں تو سمجھ یا کر عیار ہی وہ شہری چرخ نمی آنا ہی یہ بازار ہی کوئی کدی کر عیسے ہی کہ ساری وہ</p>	<p>جسکا ہر شہر میں نیامین ہر بار ہی ہر شہر میں کوری دیکھ کی گئی ہر ہی چال کی اوکی تعلقہ کر کی کبک در اپنی نہت تعلقہ سیر نہیں کی کوئی ہی بچا طرہ خورشید لگی اگر دس میں از دھن پر سچ میں ملتا جو نہیں کل پتا بوسہ دیتی کو کھاتا سودیا آج مجھے دلفریبی میں لگاؤں میں ہی بی نظر غور و فکر میں کی کی کوئی نہ کہو جسم جان کی نہیں کچھ عاشق شیدا کو خبر انجی لایوس بت کی نہ دم بازی میں آنا ہی کو چہ باریکی تعریف نہ پوچھ ای یوسف بین اگر چاہا آ پیا اوسے آنا تھا</p>

ای شایسته که کمالی جان می شود از این
 بدست عزیزت جزو جانداران
 بهشتی شایسته که کمالی جان می شود از این
 بدست عزیزت جزو جانداران

<p>او که می بیند چو حسن سلیمان از کمالی سوره بهر شک و تردید که در زمین می گوید مرتبه پوچی عصا کا جاک کوی کور کیا خضا تما طائر و لکی فغان و شور شغل شباهتی بان او کو تنگ اور دور شمر می بخو نظر آنه لکی بین چرا شمع رخ روشن کسی جلشی زمین اس راز کی دریا کو او بلنی زمین کو چه بین هوا کو بی ده جلشی زمین متحاب که لاله سی جلشی زمین بسل که بی مقتل من او جلشی زمین ده شمع که بی برقم من جلشی زمین به لال روی من می او گلنی زمین یمن کسی کامه کو او گلنی زمین کعبه سی که بی از کو خلشی زمین</p>	<p>دیکه بین کیا کار خانی قدرت و اگر مو پس رخ می بیند پوچدی بیقوسیه صفت پوچدی کرد یا از او کیون میگوید صیادنی مثل کاغذ او در باد پوچدی پهرتی بین کس کسین خیال می گوید زلف او کو و در خاسی غنی زمین ام کو بون مری شکسته کشتی زمین نفرت او زمین من چه پوچدی که بی بین اوی حلقه انحرش من متقا که ان روز و ان شب به تو سوز دل پرده زمین او کا و گوارا در پی که و کال کا قبضه کون کجا چینه زمین بی تری عارض رخا نه در کس چنم جهان</p>	<p>ای شایسته که کمالی جان می شود از این بدست عزیزت جزو جانداران بهشتی شایسته که کمالی جان می شود از این بدست عزیزت جزو جانداران</p>
--	---	--

مرکز کمالی که کمالی جان می شود از این
 بدست عزیزت جزو جانداران
 بهشتی شایسته که کمالی جان می شود از این
 بدست عزیزت جزو جانداران

[illegible]

(Faint handwritten Urdu text, likely bleed-through from the reverse side of the page.)

[illegible]

آنی ہی زبان حبس کی پلائی نہیں جاتی
 ہر رات ہر شے کے لئے ڈرائی نہیں جاتی
 سس کی ہڑی سی ہی چھپائی نہیں جاتی
 اندازہ دایتی سی پائی نہیں جاتی
 آواز طبیعت ہی لگائی نہیں جاتی
 جیتی ہوئی کبھی کبھی لگائی نہیں جاتی

اے مری جانی کی ہر سونگہ سونگہ
 دیشیدہ رخشان ہیں تیرے روزگار
 کی طرح سرخ خراب پوٹ کی منگ
 کی جان بھرا رہا ہوں میں جہان
 عشق کی جہاں سے لگاؤت نہ چھوٹ
 راستہ نہونگے گھر غنہ ارازل

تقدیر جو بگڑی تو نبیائے شہین جانی
تبدیر پر ال بھیری اسان ہی امی سریم

اس رنج و مصیبت میں کتنی غارت ہوئے
عشق میں مشغول یہ کار نہوئے
اوس شوخ سی ہرگز کہیں بھرا نہوئے
عاشق جو نہوتا تو یہ آزار نہوئے
گلبرگ سی نازک جو وہ خسار نہوئے
پھر خشرکی ہی شور مچی بیدار نہوئے
دل کی ہم سطر جسے ناچار نہوئے

عاشق شیدا شری اسی یارِ نونی
 زلفِ سیہ چو کی گندہ کارِ نونے
 لاکھی وہ دلداریاں کرتا جو ہمارے
 لپٹا جو مچھ کستی میں جو رو کی اُٹتا
 رات نہ نامل کہنی بوسہ کی طلب میں
 مورتی اگر ہم تجھی آغوش میں لیکر
 تیرے کہنی تجھے اگر جانتے ایسا

دوره یک ساله از روز دوشنبه
مدرسه عالی حقوق و علوم سیاسی
تأسیس شده است

<p>یہ دیکھو کہ کون سا کلمہ ہے جس کا معنی ہے کہ جس کو دیکھ کر انسان کی طبیعت میں ایسا اثر ہوتا ہے کہ اس کی طبیعت میں ایسا تبدیلی آتی ہے کہ اس کی طبیعت میں</p>	<p>یہ دیکھو کہ کون سا کلمہ ہے جس کا معنی ہے کہ جس کو دیکھ کر انسان کی طبیعت میں ایسا اثر ہوتا ہے کہ اس کی طبیعت میں ایسا تبدیلی آتی ہے کہ اس کی طبیعت میں</p>	<p>یہ دیکھو کہ کون سا کلمہ ہے جس کا معنی ہے کہ جس کو دیکھ کر انسان کی طبیعت میں ایسا اثر ہوتا ہے کہ اس کی طبیعت میں ایسا تبدیلی آتی ہے کہ اس کی طبیعت میں</p>
<p>کسکے چہرے کی ہر اہلیں صفائی ہر گے اوس گہ کی کوئی تلوار رنگائی ہو گے کہیں ای بخت رسایون ہی سرائی ہوگی غیر کوئی مہی لب کی دکھائی ہوگی</p>	<p>وکیستی ہیں جو جی ہم تو بھستے ہی گاہ نون لے تیرے چوکون کی کھل آتا ہی سب پینہ پینہ بت بی درو کہ ہوں سو گیا ہی مری فخر و نین جوتا ریک جانا</p>	<p>یہ دیکھو کہ کون سا کلمہ ہے جس کا معنی ہے کہ جس کو دیکھ کر انسان کی طبیعت میں ایسا اثر ہوتا ہے کہ اس کی طبیعت میں ایسا تبدیلی آتی ہے کہ اس کی طبیعت میں</p>
<p>جو مری بہنی اوٹھائی ہیں صنم سہلی شرم لڑت وصل کسی نی نہ یہ پائے ہوگی</p>	<p>صلح غیر روک کر کی تو گرائی ہوگی چنر گیا ہی تری گیسوین لڑا مرا نکر دت ہی کہ ارا سیکے چمکو چمکیان دیتا ہی کر گیا ہے شہید</p>	<p>یہ دیکھو کہ کون سا کلمہ ہے جس کا معنی ہے کہ جس کو دیکھ کر انسان کی طبیعت میں ایسا اثر ہوتا ہے کہ اس کی طبیعت میں ایسا تبدیلی آتی ہے کہ اس کی طبیعت میں</p>
<p>اؤنی گہوگی مکدر تو صفائی ہوگی ناقیامت نہ کہی اکی سرائی ہو گے یار کی گہری کسطح رسائی ہوگی یہ ادا یار کی ہی لہجہ بھائی ہو گے کیا کر گیا کوئی کر موت نہائی ہو گے ہنسی جب بہتوں میں قاتلے لگائی ہو گے میں نہ آؤں گا جردان اکی سرائی ہو گے میرے گزرتے ہی میں سرائی ہو گے میرا لون کی مگر طر اوڑائی ہو گیا</p>	<p>خون لاکھو کا کیا ہو گیا ہی مجھ کو یقین ستیا پھول جان میں قیون کا گذر جس قدر جہ جفا چاہی تم میرے دل و فراویں لیل کی اوڑا جاتا ہی</p>	<p>یہ دیکھو کہ کون سا کلمہ ہے جس کا معنی ہے کہ جس کو دیکھ کر انسان کی طبیعت میں ایسا اثر ہوتا ہے کہ اس کی طبیعت میں ایسا تبدیلی آتی ہے کہ اس کی طبیعت میں</p>

1-0212

کیمیا کی کتاب میں ہے کہ اگر کسی کو چاہے کہ وہ دنیا کی ہر شے سے غافل ہو جائے اور صرف اللہ کی یاد میں رہے تو اللہ تعالیٰ اس کو دنیا کی ہر شے سے غافل کر دے گا اور اس کو اللہ کی رضا و رغبت میں لے آئے گا۔
 اسی مطلب سے یہ کتاب لکھی گئی ہے کہ اگر کسی کو چاہے کہ وہ دنیا کی ہر شے سے غافل ہو جائے اور صرف اللہ کی یاد میں رہے تو اللہ تعالیٰ اس کو دنیا کی ہر شے سے غافل کر دے گا اور اس کو اللہ کی رضا و رغبت میں لے آئے گا۔

خدا کی واسطی آپ تھوڑی زندگی کافی ہے
 جہان فانی ہی ہر کہ کو موت آتی ہے
 نیاز آج سیلان کی چنے مانی ہے
 تہیں تبا و دیان کوں و سکانی ہے
 یہی تو بات بھی خوش سی چپانی ہے
 ابھی تو عشق میری گنت بڑی اودھانی ہے
 جھائیں ہم سپین غیر و نہ مہربانی ہے
 ضعیف ایسا ہوا ہوں یہ ناتوانی ہے
 کہ پردہ و در کو لازم صداستانی ہے
 سری اور او کی صحبت کی اک کمانی ہے
 ابھی تو او کی سر گئے گفتگو زبانی ہے
 کہ فطاعت ہے اور رنگ عطرانی ہے
 تمہاری واسطی تزیینے جاہرانی ہے
 اسی چاہ میں کہ و زبان جانی ہے
 برات شہدین عیش جاودانی ہے

تیری فوق میں تڑپوں جلد اوت
 جنازہ دیکھ کر نہ شاد ہو قاتل
 فراق جانی میرا سو اس پر کیا وصل
 بنہر جان ہی نہ کیوں کر سوخت فیتہ یار
 خبر نہ مری الفت کی اک ذرا اوس کو
 بس اتنی ہی میں تو کہ گریہ کی ہوں دل
 تھکے اور وہ کہہ کر تباہی چہرہ جو رستم
 اودھانوں تاکہ دل کیا کر اودھ نہیں سکتا
 کسی یہ کوئی خوشی کی وجہ در پردہ
 خدا ہی جانی ہوئی اوس گسٹھت
 مرآت ادنیٰ کا جب ہوئی خطہ خستہ
 عجیب نہیں جو نہیں دیکھ کر نہ ہو
 میں اک فقیر ہوں کل سیاہ کافی ہے
 ہو ہی چاہ نہ خدا ان عشق ہی ہوں
 نہی نصیب ہم ہو نہیں کر لایا ہی

کیمیا کی کتاب میں ہے کہ اگر کسی کو چاہے کہ وہ دنیا کی ہر شے سے غافل ہو جائے اور صرف اللہ کی یاد میں رہے تو اللہ تعالیٰ اس کو دنیا کی ہر شے سے غافل کر دے گا اور اس کو اللہ کی رضا و رغبت میں لے آئے گا۔
 اسی مطلب سے یہ کتاب لکھی گئی ہے کہ اگر کسی کو چاہے کہ وہ دنیا کی ہر شے سے غافل ہو جائے اور صرف اللہ کی یاد میں رہے تو اللہ تعالیٰ اس کو دنیا کی ہر شے سے غافل کر دے گا اور اس کو اللہ کی رضا و رغبت میں لے آئے گا۔

کیمیا کی کتاب میں ہے کہ اگر کسی کو چاہے کہ وہ دنیا کی ہر شے سے غافل ہو جائے اور صرف اللہ کی یاد میں رہے تو اللہ تعالیٰ اس کو دنیا کی ہر شے سے غافل کر دے گا اور اس کو اللہ کی رضا و رغبت میں لے آئے گا۔
 اسی مطلب سے یہ کتاب لکھی گئی ہے کہ اگر کسی کو چاہے کہ وہ دنیا کی ہر شے سے غافل ہو جائے اور صرف اللہ کی یاد میں رہے تو اللہ تعالیٰ اس کو دنیا کی ہر شے سے غافل کر دے گا اور اس کو اللہ کی رضا و رغبت میں لے آئے گا۔

کیمیا کی کتاب میں ہے کہ اگر کسی کو چاہے کہ وہ دنیا کی ہر شے سے غافل ہو جائے اور صرف اللہ کی یاد میں رہے تو اللہ تعالیٰ اس کو دنیا کی ہر شے سے غافل کر دے گا اور اس کو اللہ کی رضا و رغبت میں لے آئے گا۔
 اسی مطلب سے یہ کتاب لکھی گئی ہے کہ اگر کسی کو چاہے کہ وہ دنیا کی ہر شے سے غافل ہو جائے اور صرف اللہ کی یاد میں رہے تو اللہ تعالیٰ اس کو دنیا کی ہر شے سے غافل کر دے گا اور اس کو اللہ کی رضا و رغبت میں لے آئے گا۔

یوسف ای و کعبت چاہ نہ ایسی کو دلا

شہرم پیغام زبانی سے پہلا شاد ہون کیا
اوسنی بھیجا دیکھی وصل کا پیغام مجھے

ایک کھینچتے تھے یہی سببت میں گرفتار ہو
 چشتاری ہی ثابت تھی وہ ستیا رہو
 دیکھا بزرگس بیمار کہ بیمار ہو
 پاس بیٹھتی تھے تم مری بیمار ہو
 اب وہ اگلی تری کیا قول دروازہ ہو
 ایک ہرجائی کی وارفتہ رفتار ہو
 شک نانی سی فروغی از نور ہو
 ہم بھی مری کی طرح طالب دیدار ہو
 میں گم بار ہوا تم جو شکر بار ہو
 پھول گلزار کی آگہوں میں مرفار ہو
 میں تو کیا حضرت کو معنی خبر دیدار ہو
 دل میں کیا سوئے تھی یوں طائر دیدار ہو

[illegible]

۱۰
 ۱۱
 ۱۲
 ۱۳
 ۱۴
 ۱۵
 ۱۶
 ۱۷
 ۱۸
 ۱۹
 ۲۰
 ۲۱
 ۲۲
 ۲۳
 ۲۴
 ۲۵
 ۲۶
 ۲۷
 ۲۸
 ۲۹
 ۳۰
 ۳۱
 ۳۲
 ۳۳
 ۳۴
 ۳۵
 ۳۶
 ۳۷
 ۳۸
 ۳۹
 ۴۰
 ۴۱
 ۴۲
 ۴۳
 ۴۴
 ۴۵
 ۴۶
 ۴۷
 ۴۸
 ۴۹
 ۵۰
 ۵۱
 ۵۲
 ۵۳
 ۵۴
 ۵۵
 ۵۶
 ۵۷
 ۵۸
 ۵۹
 ۶۰
 ۶۱
 ۶۲
 ۶۳
 ۶۴
 ۶۵
 ۶۶
 ۶۷
 ۶۸
 ۶۹
 ۷۰
 ۷۱
 ۷۲
 ۷۳
 ۷۴
 ۷۵
 ۷۶
 ۷۷
 ۷۸
 ۷۹
 ۸۰
 ۸۱
 ۸۲
 ۸۳
 ۸۴
 ۸۵
 ۸۶
 ۸۷
 ۸۸
 ۸۹
 ۹۰
 ۹۱
 ۹۲
 ۹۳
 ۹۴
 ۹۵
 ۹۶
 ۹۷
 ۹۸
 ۹۹
 ۱۰۰

در کا او کی اولاد کنه نکر جانی د
 بهی بیست دلا عشق نکر جانی د
 این باغین برگزینا تو کا کعبه
 تا تیر کسکون تو آب فی لکا خن جگر
 کما او س کوئی در پیر کمرین
 می پی من کس زسی کتا تهاوه
 کلا تا پی جلوه کچی پی تنای
 کس زسی کتا پی کزاون تری
 کس کزاون تری کس کزاون تری
 دل لگانی مین نین کس هی شرم
 دیکه اسین پی تری جی کا ضر جانی د
 بات جاکو پی کنی پی پی پی پی
 پی خط اتنی تناسن ل نخور ک
 سانی او کی جیک طاقی بین اکسیر
 سچ بتا کس پی کما نین جکوباتین زور
 در کس کی طاعت او ستر منور
 پی پی پی پی پی پی پی پی
 سانی او کی جیک طاقی بین اکسیر
 سچ بتا کس پی کما نین جکوباتین زور

در روی دوری هم نه مری پاس
 خیرون ہی جو چہ فی فانی را توں کو
 ابروی بد غیب کیا عیش ہی گزشتی کاشم
 آج کی شب بت میکش جو مر پاس آئے
 دل پر ایسی ہوشیہ تری دلہاری کی
 تنہا دل نہ لگا کہ ہے تجھ پر گز
 او کو تشبیہ بے لال ہی میں کی تو کر
 وغیرہ یہ تری را بین نہ کو گنا کی
 قتل عاشقی کی لہی پہ تری ہوشیہ کیف
 او کو شہیاد و شہید کہ کیا ایدل
 چشم بیاہر سے تیری مجھے بیاہر کیا
 ہم بے حال دل اپنا کہیں سے جا کر
 سر گیا اہل نادان تجھی سودا شاید
 سو ہی جا کی صنم آنیکا و عدا کر کے
 تیری چہری کی مقابل ہی کمان جوڑ
 رخ تابان پر ہوا ہی خیز شب نگ عیا
 تو فی کہ چہ ہی سدا میری دل لہاری
 اگر خبر ہوتی تجھے تیری شہ گاری
 جس کہ میں ہر گز گل ہی ہوا بار کی
 یا د میں باتیں مجھی تیری دل لہاری
 تمنی (یجا دنی) اب یہ طر حداری
 تری را دشتی سے پہر ملتی کی تیری
 بوجہ عیسے نہ حقیقت کمر بیاہر
 بات سب کرتی ہیں یا تیری کوفتاری
 نقد راحت کو دیا غم ہی خیر داری
 نہ مری لگو خبر کچہ مری بیداری
 شکل فریسی بے لال ہی کب نہاہ
 روز روشن ہی و کمانی ہی غمی تار کی

رازِ حقیقہ کا یہ ہے کہ جو شخص اس کو سمجھ لے
 وہ اپنے دل کی بات کہے اور اپنے دل کی بات کہے
 وہ اپنے دل کی بات کہے اور اپنے دل کی بات کہے
 وہ اپنے دل کی بات کہے اور اپنے دل کی بات کہے

کہنا تھا کہی کا خط میں احوال شکل کی نہ تھی رہیں صاف رنگ ساغریے اب تو ساقے سینے مصحف رخ کا ہوں بیمار ماسین فی کہی اک برسہ زلف ہی ہوش سے فرصت ہوش آج سچائی دکھانی ہے جو منظور گلہ جی نہیں اس سے چہا بھان اپنی میں اوپر ہی ہاں دن تو رنج و غم سی جھوٹ جاوے مہیے سی اک دن میں فی جا کر پولا تو نہیں بچھے کا زہنار	کہیں قاعدہ خط میرا اگر اوسے اگر تو خاک میں جگو ملا دے ہمارے لب ہی لب جلدی ملا دے کوئی قرآن کے جگو ہوا دے لگا کہتے تھے میری بلا دے اگر تو مصحف رخ کی ہوا دے میری لاشی کو اک ٹھوکر لگا دے تو سب بائین دلا اوسکی ہلا دے میری دیر کو گر گئے ملا دے پیادہ زہر کا کوئی پلا دے مرض ہی عشق کا محکود وادے شفا تجھ کو مگر مشکل دے
--	--

تھی شرم و حیا جسطح ہے شرم اوسے ایسی خدا شرم و حیا دے	لہذا کہ جرات کی اوسنے دل کی لہنی کی گہات کی اوسنے
---	--

ہون وہ کران کہ خدا اوسکی اوسنے
 دوسکی اوسکی اوسکی اوسنے
 دوسکی اوسکی اوسکی اوسنے
 دوسکی اوسکی اوسکی اوسنے

۱۳

کجای عجز و کمای ای مبارک بود
 طایفه اندازد ای مبارک بود
 درین شهر و دیار ای مبارک بود
 دست تقدیر به نیای مبارک بود
 فتنه پیشانی زلفش ای مبارک بود

باد و عشق سی سبزه رها کردی زمین
 در خیال خزه یار سی دل رویا لعل
 گما و سی تیغ محبت کی گئی جان آفر
 دلچسپه که مایه آقا عجب زخمیه کلری تیغ

حرم وصل نه اسے شرم نمودار بودی
 کی شب بجز بهت گریه و زاری سپیدی

اب چاشنه آبی مبارک سیو
 تب فرقتی خمین الی هر او
 حکم خاق سی سیحانی تری مروان
 شکریون کنز کونین که مرا خضر
 فصل سی حق کی گئی بهر جگر با جان
 بافت خیسب آنکه کامری بهانی
 ستاقب پهلوی تو مشهور حکیم خازن
 آکی چهر شهرین او کوه کوه گشته
 سرزمین بهندی رشک فلک چارم
 کیون نمودت غدا او کوه و خاک

دن یہ خالق فی دکیای مبارک بود
 خورشید جل پلایای مبارک بود
 نه ظم که پلایای مبارک بود
 شهرین بهانی کولایای مبارک بود
 بهر جل به یاری مبارک بود
 شمره دیگر به سنایای مبارک بود
 زاراب شمره کایای مبارک بود
 شهر کنعان کولایای مبارک بود
 چرخ سی مراد تر آبیای مبارک بود
 او و غدا خالی سی لایای مبارک بود

کجای عجز و کمای ای مبارک بود
 طایفه اندازد ای مبارک بود
 درین شهر و دیار ای مبارک بود
 دست تقدیر به نیای مبارک بود
 فتنه پیشانی زلفش ای مبارک بود
 کجای عجز و کمای ای مبارک بود
 طایفه اندازد ای مبارک بود
 درین شهر و دیار ای مبارک بود
 دست تقدیر به نیای مبارک بود
 فتنه پیشانی زلفش ای مبارک بود

کجای عجز و کمای ای مبارک بود
 طایفه اندازد ای مبارک بود
 درین شهر و دیار ای مبارک بود
 دست تقدیر به نیای مبارک بود
 فتنه پیشانی زلفش ای مبارک بود
 کجای عجز و کمای ای مبارک بود
 طایفه اندازد ای مبارک بود
 درین شهر و دیار ای مبارک بود
 دست تقدیر به نیای مبارک بود
 فتنه پیشانی زلفش ای مبارک بود

کجای عجز و کمای ای مبارک بود
 طایفه اندازد ای مبارک بود
 درین شهر و دیار ای مبارک بود
 دست تقدیر به نیای مبارک بود
 فتنه پیشانی زلفش ای مبارک بود
 کجای عجز و کمای ای مبارک بود
 طایفه اندازد ای مبارک بود
 درین شهر و دیار ای مبارک بود
 دست تقدیر به نیای مبارک بود
 فتنه پیشانی زلفش ای مبارک بود

ش ۲۲ د

۸۹۱۵۳۱

This book is due on the date last stamped. A fine of 1 anna will be charged for each day the book is kept over time.
